

T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

T.C.
FİLİBE BAŞKONSOLOSLUĞU
TİCARET ATAŞELİĞİ

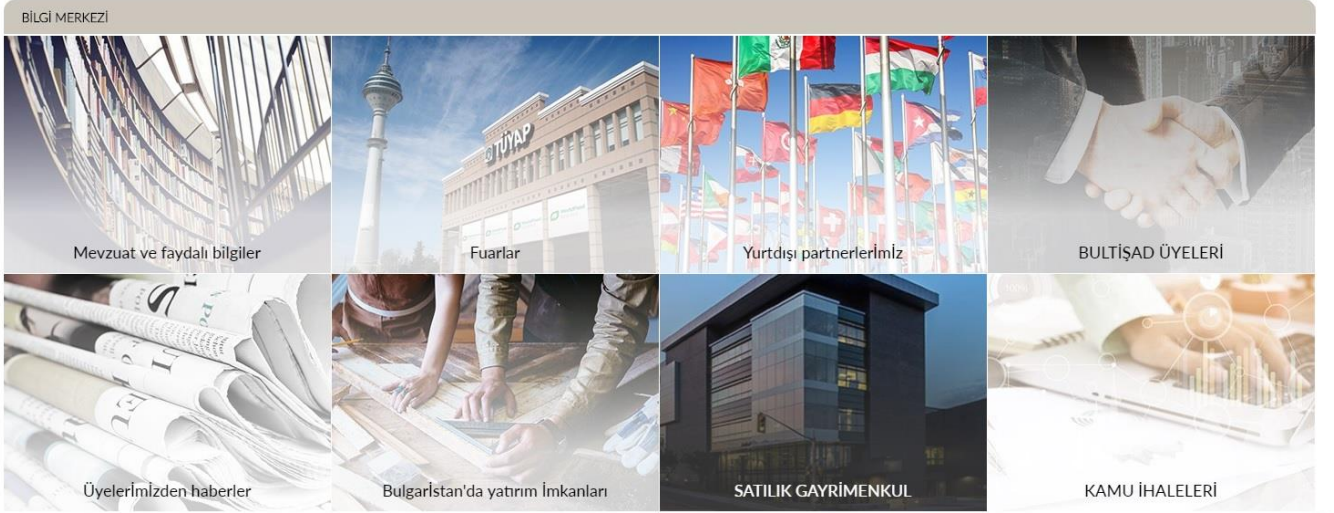
Bulgaristan Ticaret ve Yatırım Rehberi

2017

Bulgar-Türk Ticaret ve Sanayi Odası

BULTIŞAD
Bulgar-Türk
Ticaret ve Sanayi Odası

Oda'nın temel amacı, Bulgaristan ve Türkiye iş dünyası arasında karşılıklı yararlı işbirliği ve ortaklığın oluşturulması ve geliştirilmesine katkıda bulunmaktır.

TÜM HAKLAR SAKLIDIR
© 2017 - РЕШЕНИЕТО Е РАЗРАБОТЕНО ОТ ФИРМА CDOTS

ANA SAYFA
HAKKIMIZDA
FUARLAR
BULTIŞAD ÜYELERİ
SATILIK GAYRİMENKUL
KAMU İHALELERİ
REKLAM
İLETİŞİM
FACEBOOK

BULGARİSTAN YATIRIM AJANSI
BULGARİSTAN CUMHURİYETİ EKONOMİ VE ENERJİ
BAKANLIĞI
TÜRKİYE CUMHURİYETİ BURGAZ BAŞKONSOLOSLUĞU
BULGARİSTAN CUMHURİYETİ BAKANLAR KURULU
BULGARİSTAN CUMHURİYETİ MALİYE BAKANLIĞI
BULGARİSTAN CUMHURİYETİ KOBİ TEŞVİK AJANSI
BULGARİSTAN CUMHURİYETİ MECLİSİ
BULGARİSTAN CUMHURİYETİ ANKARA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TÜRKİYE CUMHURİYETİ SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
BULGARİSTAN CUMHURBAŞKANLIĞI

Tel: +359 54 830 485
Cep.: +359 876 631071
Faks: +359 54 830 546

Simeon Veliki Bul. No 67A,
9700 Şumen
Çalışma saatleri: Pazartesi-Cuma 09:00 - 17:30

office@bgtrchamber.com

FACEBOOK

BİZE SORU SORUN

Ö N S Ö Z

Günümüz küresel ticaretinde coğrafi yakınlık, komşuluk ilişkileri ticaret ve yatırım ilişkilerinin temel belirleyicilerinden birisi olmaya devam etmektedir. Bulgaristan'ın komşu ülke olması ve en büyük ticaret ortağımız Avrupa'ya açılan kapı olması, Gümrük Birliği'nin ticaret için sağlam bir hukuki zemin getirmesi, iki ülke arasındaki ticaret ve yatırım ilişkilerini olumlu etkilemektedir.

Nitekim 2000'li yılların başında 1 milyar dolar seviyelerinde olan iki ülke ticaret hacmi, 2016 yılında 4,5 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. 2016 yılında Türkiye Bulgaristan'ın üçüncü ticaret ortağı olmuştur, Bulgaristan ise Türkiye'nin 17. ihracat partneri konumuna yükselmiştir.

2017 yılının ilk yedi ayında ticaret hacminin yıllık bazda % 27 oranında artması 2017 yılı sonunda 5 milyar dolar seviyesine çıkılacağına bir göstergesidir.

AB içinde göreceli olarak düşük kurumlar/gelir vergisi ve işletme operasyonel maliyetleri ile AB pazarına giriş için lojistik üs potansiyeli, Bulgaristan'ı cazip yatırım destinasyonu yapmaktadır.

Bulgaristan'daki Türk yatırımların yelpazesi oldukça geniş olup, cam üretimi, alüminyum üretimi, otomotiv yedek parça üretimi, ambalaj üretimi, seramik üretimi, sağlık, enerji, bankacılık, gayrimenkul gibi çeşitli alanlarda Türk yatırımları bulunmaktadır. 10 bini aşkın kişiye istihdam sağlayan bu yatırımlar genellikle AB'ye ihracat odaklıdır.

Hem ticarete hem yatırımda pozitif bir ivme yakalanmış olmakla birlikte, iki ülkenin tamamlayıcı ekonomik yapısı ve komşuluğu bağlamında daha fazla potansiyel olduğu aşikâr. İki ülke iş adamları bir araya gelerek, iki ülke imkân setlerini karşılıklı daha iyi bildikçe bu potansiyel değerlendirilebilecektir.

Günümüz dünyasında sektöründeki trendleri yakından takip eden, bilgiye dayalı iş modellerini tasarlayabilen ve hızlı

davranabilen şirketler hayatta kalabilmektedir. İki ülke ticaret ve yatırım ilişkilerinin geliştirilmesi vizyonuyla çalışmalarını yürüten Ticaret Müşavirliğimizin önceliklerinden birisi, iş dünyamızın doğru bilgiye hızlı ve kolay ulaşımını temin etmektir.

Bu çerçevede, ihracatçılarımıza ve yatırımcılarımıza her türlü bilgi desteğinin (mevzuat, istatistik vb.) sunulması, Bulgar firmalar hakkında ticari istihbarat hizmeti verilmesi, ülkede açılan kamu ihalelerinin takibi ve şirketlerimizle paylaşılması, Bulgaristan iş dünyasındaki en önemli gelişmeleri yansıtan haftalık haber bültenlerinin hazırlanması ve Bulgaristan ekonomisine ilişkin genel ve sektör spesifik raporların, rehberlerin, bilgi notlarının hazırlanması Müşavirliğimizin sunduğu başlıca hizmetlerdir. Bunun yanı sıra, Bulgar-Türk Ticaret ve Sanayi Odası ile birlikte Müşavirliğimizin iş adamlarına yönelik düzenlediği seminerler ve bilgilendirici toplantılar firma faaliyetlerine önemli katkı sağlamaktadır.

İşbu rehber, iki ülke ticaret ve yatırım potansiyeline ışık tutmak amacıyla hazırlanmıştır. Bulgaristan'ın makroekonomik verileri, dış ticareti, AB'deki yeri, Türkiye ile ticareti, Bulgaristan'daki Türk yatırımları, Bulgaristan'da iş yapmak isteyenler için pratik bilgiler, yatırım teşvikleri ve Bulgaristan'ın Türk ürünlerinin Avrupa'ya ihracatında lojistik üs olma potansiyeli rehberimizde işlenen başlıca konulardır.

Bu rehberin hazırlanmasında emeği geçen Müşavirliğimizdeki ve Filibe Ticaret Ataşeliğindeki çalışma arkadaşlarıma, geribildirimleri ile bu çalışmaya ışık tutan BULTİŞAD ve üyesi işadamlarına teşekkürü bir borç bilir, rehberin iş dünyası temsilcilerimize girişimlerinde değer sağlamasını temenni ederim.

M. Emrah SAZAK

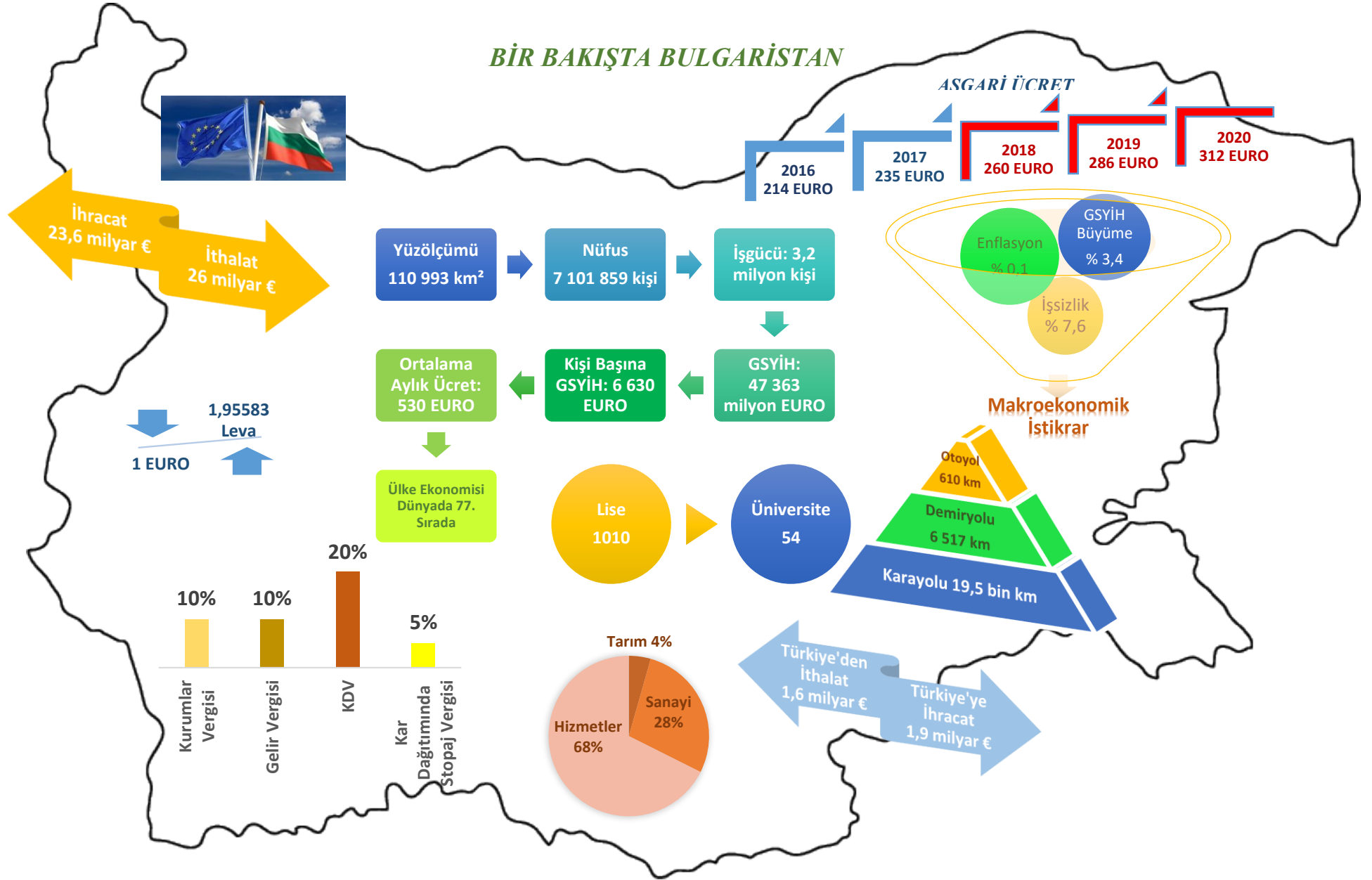
Sofya Ticaret Başmüsaviri

İÇİNDEKİLER

<i>BİR BAKIŞTA BULGARİSTAN</i>	5
<i>BULGARİSTAN'A İLİŞKİN GENEL BİLGİLER</i>	6
<i>BULGARİSTAN TEMEL MAKROEKONOMİK GÖSTERGELERİ</i>	6
<i>BULGARİSTAN EKONOMİSİNİN AVRUPA'DAKİ YERİ</i>	7
<i>BALKANLAR BÖLGESİ</i>	7
<i>BAZI AB ÜLKELERİNDE KURUMLAR VE GELİR VERGİSİ ORANLARI (2017)</i>	8
<i>BULGARİSTAN'IN DIŞ TİCARETİ</i>	8
<i>BULGARİSTAN'IN TÜRKİYE EKONOMİSİ AÇISINDAN ÖNEMİ</i>	11
<i>BULGARİSTAN'IN TÜRKİYE İLE TİCARİ İLİŞKİLERİ</i>	12
<i>BULGARİSTAN'DAKİ TÜRK SERMAYELİ YATIRIMLAR</i>	15
<i>BULGARİSTAN'DA TÜRK MÜTEAHHİTLERİ TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLMİŞ BÜYÜK ÇAPLI PROJELER</i>	15
<i>BULGARİSTAN YATIRIM TEŞVİKLERİ</i>	16
<i>YATIRIM TANIMLAMASI</i>	16
<i>BULGARİSTAN YATIRIMLARI TEŞVİK KANUNU ÇERÇEVESİNDE YATIRIMLARA YÖNELİK SAĞLANAN DESTEKLER</i>	17
<i>BULGARİSTAN YATIRIMLARI TEŞVİK KANUNA GÖRE YATIRIM SINIFLARI</i>	17
<i>YATIRIM SINIFLARINI BELİRLEYEN KRİTERLER</i>	19
<i>Kriter: Asgari Yatırım Değeri (Milyon Euro)</i>	19
<i>Kriter: Asgari Yatırım Değeri + Yaratılan İstihdam</i>	20
<i>Öncelikli Yatırım Projesi Kriterleri: Asgari Yatırım Değeri (Milyon Euro) + Yaratılan İstihdam</i>	21
<i>VERGİ KOLAYLIKLARI</i>	22
<i>Yatırım Amacıyla İthal Edilen Makine, Cihaz Ve Ekipman İçin Ödenmesi Gereken KDV Borcunun Ertelenmesi</i>	22
<i>Kurumlar Vergisinden Muafiyet</i>	22
<i>BULGARİSTAN'DAKİ YABANCI YATIRIMCILARA SAĞLANAN VİZE, OTURMA İZİNİ VE VATANDAŞLIK KOLAYLIKLARI</i>	23
<i>Vize</i>	23
<i>Oturma İzinleri</i>	24
<i>Vatandaşlık</i>	24
<i>BULGARİSTAN'DAKİ ŞİRKET TÜRLERİ</i>	25
<i>VERGİLER</i>	27
<i>VİZE TÜRLERİ</i>	29
<i>ÇALIŞMA İZİNLERİ</i>	30
<i>ÇALIŞMA SAATLERİ</i>	32
<i>AB'YE İHRACATTA BULGARİSTAN'IN LOJİSTİK ÜS OLMA POTANSİYELİ VE AVANTAJLARI</i> ...	33
<i>BULGARİSTAN'DA OUTSOURCİNG SEKTÖRÜ</i>	33
<i>BULGARİSTAN'IN LOJİSTİK DAĞITIM ÜSSÜ OLMASI AÇISINDAN SWOT ANALİZİ</i>	34

BULGARİSTAN'IN LOJİSTİK ÜS POTANSİYELİNE İLİŞKİN BAZI SOMUT GÖSTERGELER	36
<i>Dünya Bankası'nın Lojistik Performans Endeksi</i>	36
<i>Bulgaristan'ın Dışa Açıklık Endeksi</i>	36
BULGARİSTAN'DA İŞ YAPMA MALİYETLERİ	37
BULGARİSTAN'DA ALTYAPI	38
KARAYOLU ULAŞTIRMASI	38
DEMİRYOLU ULAŞTIRMASI	38
LİMANLAR	39
HAVAYOLU ULAŞTIRMASI	40
SERBEST BÖLGELER	40
SANAYİ BÖLGELERİ	40
İNTERMODAL TERMİNALLER	41
BULGARİSTAN'DA LOJİSTİK AÇISINDAN ÖNEM ARZ EDEN MERKEZLER	42
BULGARİSTAN'DA PERAKENDE SEKTÖRÜ	43
SOFYA'DAKİ AVM'LER	43
FİLİBE, BURGAZ VE VARNA AVM'LERİ	44
BULGARİSTAN'DA AVM'LERDEKİ ORTALAMA KİRA FİYATLARI	45
SOFYA'NIN SEMTLERİNDEKİ KÜÇÜK MAĞAZA KİRA FİYATLARI	45
SOFYA'NIN EN POPÜLER BULVAR VE SOKAKLARINDA ORTALAMA KİRA FİYATLARI	46
BULGARİSTAN'IN DİĞER BÜYÜK ŞEHİRLERİNDEKİ ANA TİCARET SOKAKLARINDA ORTALAMA KİRA FİYATLARI	47
BULGARİSTAN'DA OFİS VE DEPO ORTALAMA KİRA FİYATLARI	47
YIL İÇİNDE AÇILAN FUARLAR VE FUAR ORGANİZATÖRLERİ	48
BELLİ BAŞLI EKONOMİK VE TİCARİ KURULUŞLAR, PORTALLER, RESMİ KURUMLAR	50
BELLİ BAŞLI KURULUŞLAR	50
TÜRK İŞADAMLARI vb. DERNEKLERİN İSİM, ADRES, TELEFONLARI	54
BULGARİSTAN'DAKİ MESLEKİ KURULUŞLAR	54
AB FONLARI İLE İLGİLİ WEB SAYFALARI	55
BELLİ BAŞLI EKONOMİ VE HABER PORTALLERİ	55
BULGARİSTAN'DA BAZI RESMİ KURUMLARIN WEB SİTELERİ	55
DİĞER RESMİ KURUMLAR	56
TÜRKİYE CUMHURİYETİ BULGARİSTAN TEMSİLCİLİKLERİ	56
RAPORLARIMIZ	57
SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ TARAFINDAN SUNULAN HİZMETLER	59

BİR BAKIŞTA BULGARİSTAN

BULGARİSTAN'A İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

Devletin adı	Bulgaristan Cumhuriyeti
Başkenti	Sofya
Yönetim biçimi	Parlamerter Cumhuriyet
Resmi dili	Bulgarca
Alfabeti	Kiril alfabeti
Cumhurbaşkanı	Rumen Radev
Başbakan	Boyko Borisov
Dinsel dağılım	Ortodoks Hristiyan, Müslüman
Para birimi	Leva (BGN), 1 Leva=100 stotinki
Ölçü sistemi	Metrik
Üyesi olduğu uluslararası kuruluşlar	AB, NATO, BM, IMF, WTO, Dünya Bankası
Sabit döviz kurları	Leva/Euro – 1,95583
Yüzölçümü	110.993 km ²
Nüfus (2016)	7 101 859
Kadın	3 651 881
Erkek	3 449 978
Kentsel nüfus	% 73,3
Ortalama yıllık nüfus artışı (%)	- 7
Nüfus yoğunluğu (kişi /km²)	64
Mesai saatleri ve günleri	9.00-17.30 – Pazartesi-Cuma
Haftalık çalışma saati (Ortalama)	40
Büyük kentler ve limanlar	Sofya, Filibe (Plovdiv), Varna (liman), Burgaz (liman), Rusçuk (Ruse, liman), Eski Zağra (Stara Zagora), Plevne (Pleven)
Uluslararası telefon kodu	+359

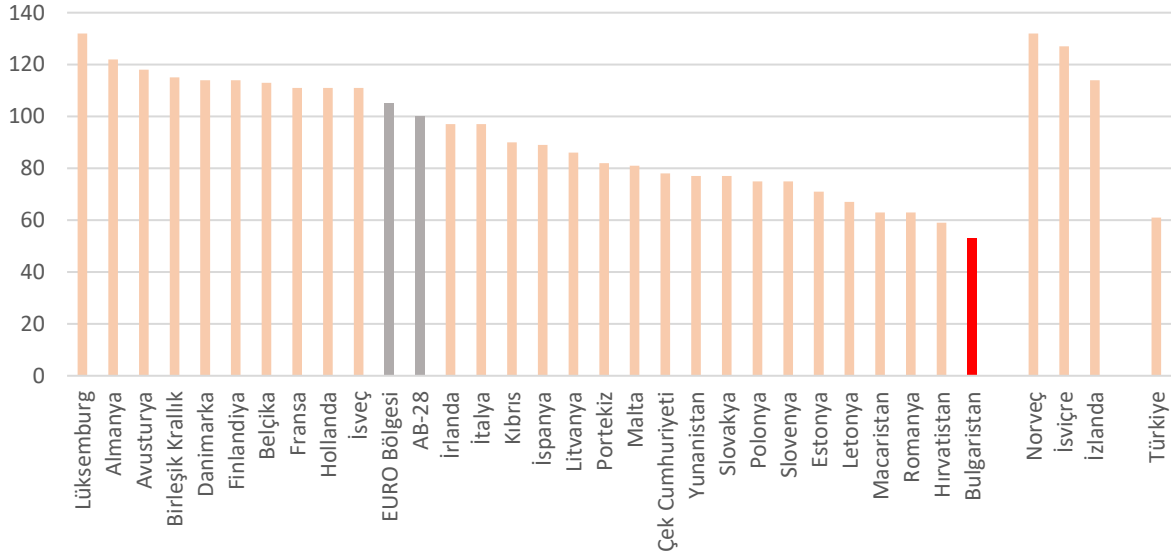
BULGARİSTAN TEMEL MAKROEKONOMİK GÖSTERGELERİ

	2013	2014	2015	2016
GSYİH (Milyon €)	42 011	42 761	45 286	47 364
Reel GSYİH Artış Oranı (%)	0,9	1,3	3,6	3,4
Kişi Başına GSYİH (Nominal €)	5 765	5 911	6 136	6 630
Enflasyon Oranı	-1,6	-0,9	-0,4	0,1
İşsizlik oranı (%)	11,8	10,7	10	8
Sektörler itibariyle GSKD (%)				
Tarım	5,34	5,26	4,79	4,40
Sanayi	27,58	27,14	27,87	28,02
Hizmet	67,08	67,60	67,34	67,58
Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları (Milyon €)	1 384	1 161	2 535	702
Dış Ticaret (Milyon €)	48 100	48 231	49 339	49 666
İhracat	22 271	22 105	22 982	23 576
İthalat	25 828	26 126	26 357	26 090
Denge	-3 557	-4 021	-3 374	-2 514
Cari İşlemler Dengesi (Milyon €)	535,6	35,1	-60,5	1988,6
Gayri Safi Dış Borç Stoku (Milyon €)	36 936	39338	33 947	34 643
Seçilmiş Oranlar (%)				
İhracat/İthalat	86,2	84,6	87,2	90,4
İhracat/GSYİH (FOB)	53	51,7	50,7	49,8
İthalat/GSYİH (CIF)	61,5	61,1	58,2	55,1
Cari İşlem Dengesi/GSYİH	1,3	0,1	- 0,1	4,2
Gayri Safi Dış Borç/GSYİH	87,9	92,0	75,0	73,1

BULGARİSTAN EKONOMİSİNİN AVRUPA'DAKİ YERİ

1 Ocak 2007'de AB'ye tam üye olan Bulgaristan, AB üyeliği koşulları sebebiyle ekonomik yapısında önemli reformlar yapmıştır. 10 yıllık AB üyeliğinde Bulgaristan'ın kişi başı GSYİH'sı AB ortalamasının % 41'inden % 47'sine yükselmiş, yoksulluk ve sosyal dışlanma tehlikesi altındaki nüfusun oranı % 60'tan % 41,3'e düşmüştür. Ancak, kaydedilen olumlu gelişmelere rağmen Bulgaristan, AB'nin en fakir ülkesi olmaya devam etmektedir. Bu anlamda, gerçek bireysel tüketim de hanehalkı refahının bir ölçütüdür. 2016 yılında Bulgaristan'da satın alma gücü standartları olarak kişi başına gerçek bireysel tüketim AB ortalamasının % 53'ü kadardır.

2016 Yılında Satın Alma Gücü Bazında AB Ülkelerinde Bireysel Tüketimin AB Ortalamasına (AB-28 = 100) Göre Karşılaştırılması

Kaynak: Ulusal İstatistik Enstitüsü, Eurostat

BALKANLAR BÖLGESİ

	Bulgaristan	Romanya	Sırbistan	Makedonya	Hırvatistan
Nüfus (milyon)	7,1	19,4	7,2	2,1	4,2
Başkent	Sofya	Bükreş	Belgrad	Üsküp	Zagreb
GSYİH (milyon euro)	47 364	169 578	34 115	9 862	45 818
2016 GSYİH Büyüme Oranı (%)	3,2	5,2	2,7	2,1	2,6
Dış Ticaret Hacmi (milyon euro)	49 666	124 859	30 796	10 428	32 056
2016 Özel Tüketim Büyüme Oranı (%)	3,2	9	1,2	2,4	2,7
AB Üyeliği	Evet	Evet	Aday	Aday	Evet

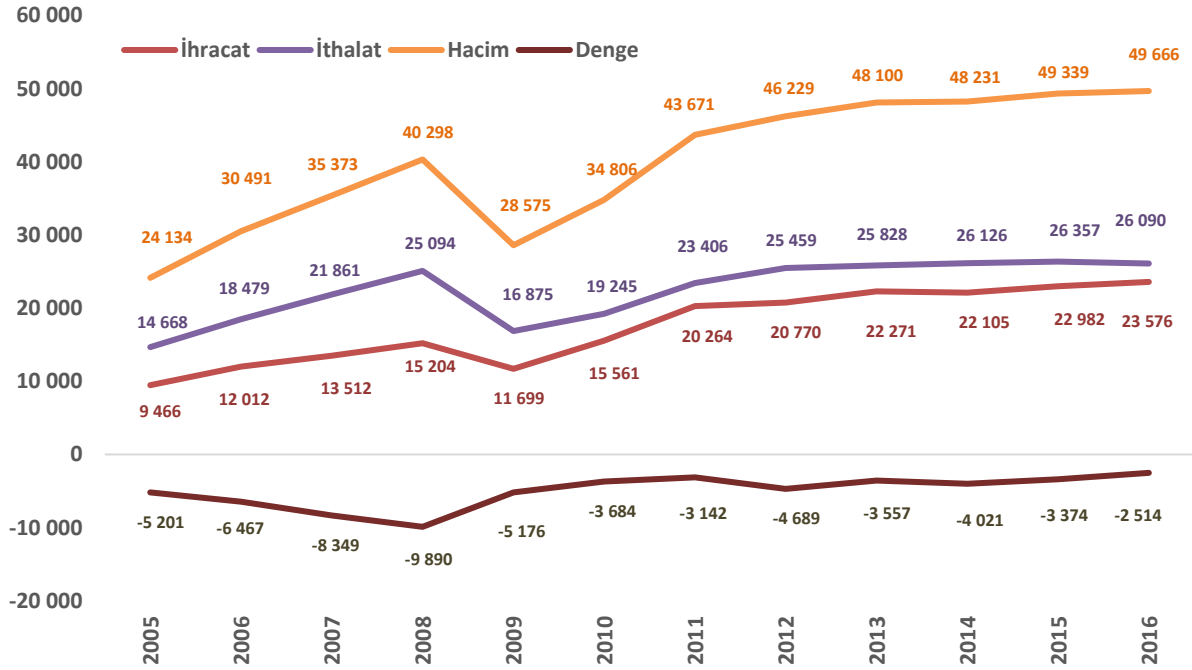
BAZI AB ÜLKELERİNDE KURUMLAR VE GELİR VERGİSİ ORANLARI (2017)

Ülke	Kurumlar Vergisi		Gelir Vergisi	
	Alt Sınır	Üst Sınır	Alt Sınır	Üst Sınır
Macaristan	9%	9%	15%	15%
Bulgaristan	10%	10%	10%	10%
Romanya	16%	16%	16%	16%
Polonya	19%	19%	18%	32%
Çek Cumhuriyeti	19%	19%	15%	22%
İsveç	22%	22%	30%	57%
Avusturya	25%	25%		55%
Fransa	28%	33,33%	0%	45%
Yunanistan	29%	29%	22%	45%
Almanya	30%	33%		47,5%

Kaynak: <https://dits.deloitte.com/#TaxGuides>

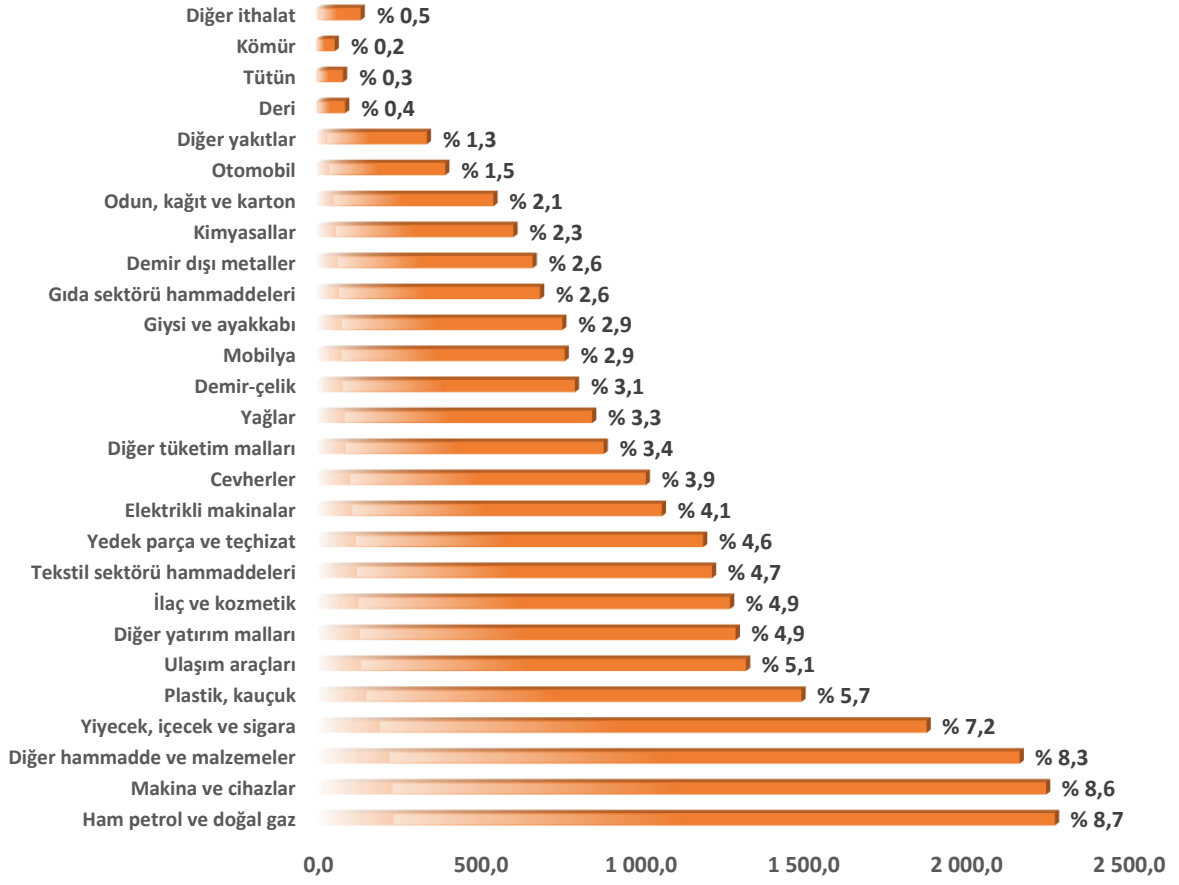
BULGARİSTAN'IN DIŞ TİCARETİ

2005-2016 Döneminde Bulgaristan'ın Dış Ticareti (Milyon EURO)

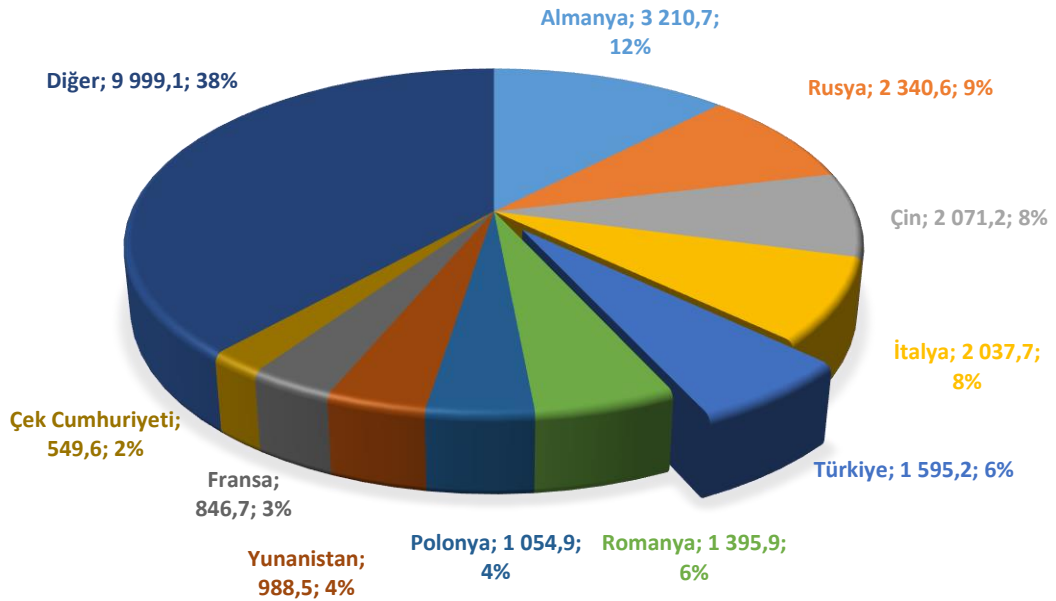
Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

2016 Yılında Bulgaristan'ın Ürün Grupları İtibariyle İthalatı (Milyon EURO/%)

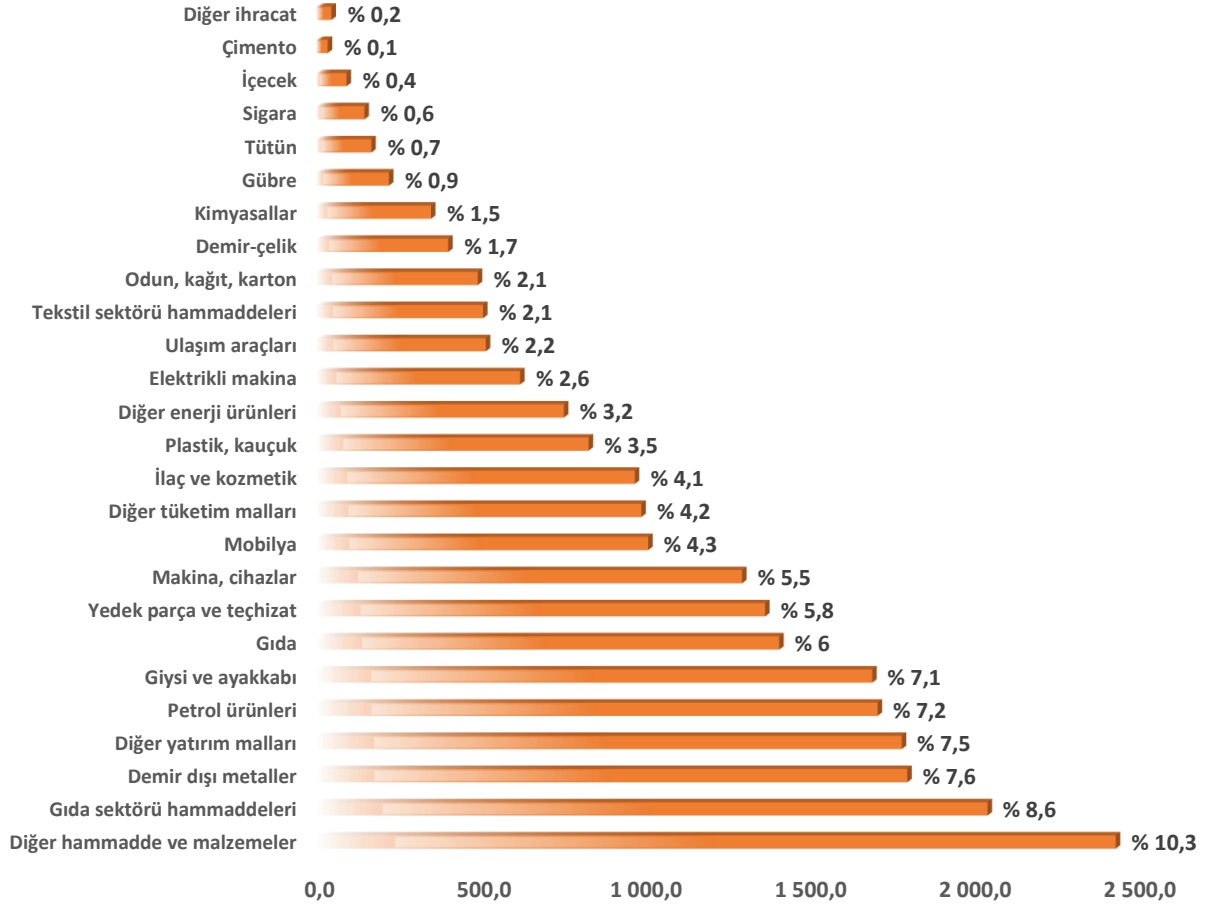
Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

2016 Yılında Bulgaristan'ın en Büyük İthalat Partnerleri (Milyon EURO/%)

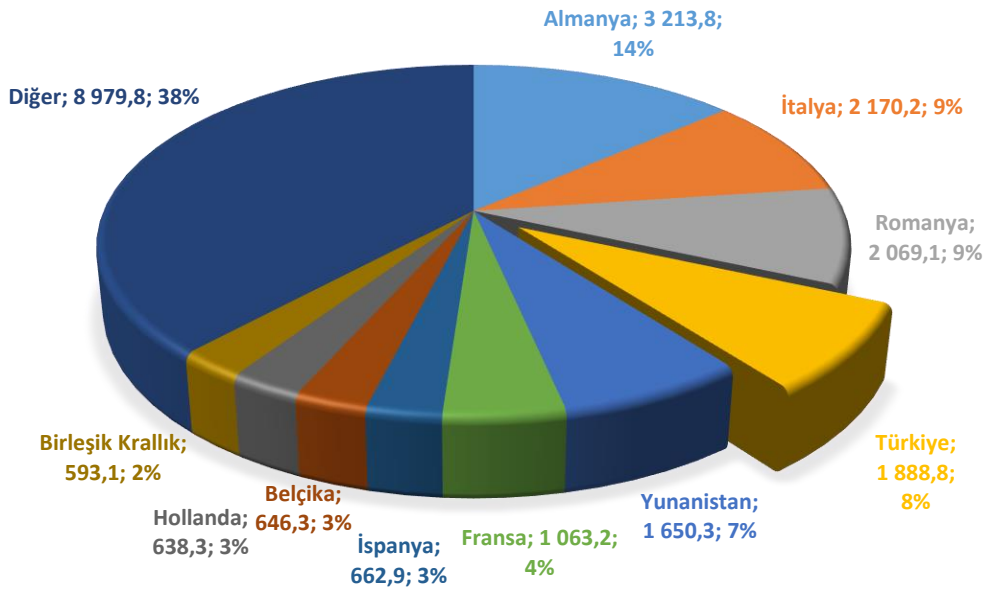
Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

2016 Yılında Bulgaristan'ın Ürün Grupları İtibariyle İhracatı (Milyon EURO/%)

Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

2016 Yılında Bulgaristan'ın en Büyük İhracat Partnerleri (Milyon EURO/%)

Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

BULGARİSTAN'IN TÜRKİYE EKONOMİSİ AÇISINDAN ÖNEMİ

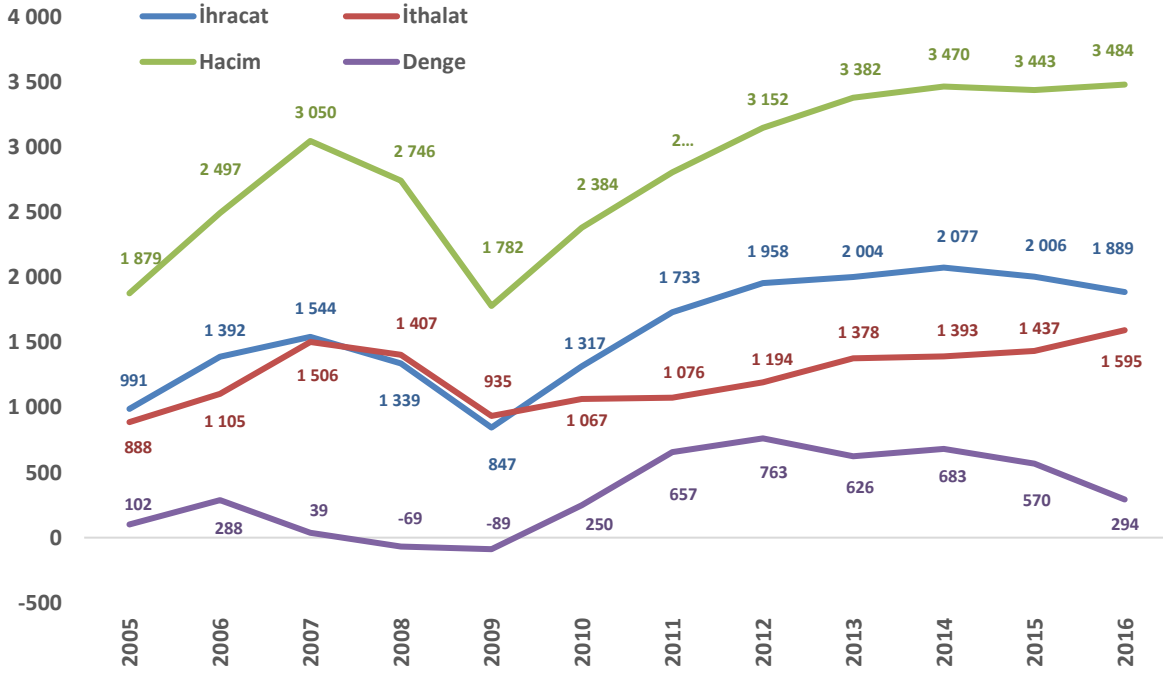

Türkiye ile Bulgaristan'ın 2016 Yılı Verileriyle Karşılaştırması

Türkiye	Göstergeler	Bulgaristan
79,8 milyon	Nüfus	7,1 milyon
784 bin km ²	Alan	111 bin km ²
857 milyar USD	GSYİH	52 milyar USD
% 2,9	GSYİH büyüme oranı	% 3,4
GSYİH'nın % 31,6	Kamu borcu	GSYİH'nın % 29,5'i
% 8,5	Enflasyon	% 0,1
75	Yolsuzluk endeksi	75
GSYİH'nın % 24'ü	Kayıt dışı ekonomi	GSYİH'nın % 30,5'i
454 EURO	Ortalama çalışma ücreti	488 EURO
% 11,3	İşsizlik	% 7,6

BULGARİSTAN'IN TÜRKİYE İLE TİCARİ İLİŞKİLERİ

2005-2016 Döneminde Bulgaristan'ın Türkiye İle Yıllık Ticareti (Milyon EURO)

Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

Bulgaristan'ın **ithalatında** Türkiye'nin ilk beş ülke arasında yer aldığı başlıca ürün grupları:

- Petrol yağları ve mineralli yağlar
- Bakır cevherleri ve hurdaları
- Otomobiller ve diğer taşıtlar
- Tel ve kablolar
- İşlenmemiş alüminyum
- Otomotiv yedek parçaları
- Haddelenmiş demir-çelik mamuller
- Monitörler ve projektörler
- Plastik ve plastikten eşyalar
- Örme mensucat
- Çikolata ve kakao içeren gıda ürünleri
- Özel kullanımlı makineler
- Elektrikli su ısıtıcıları

Bulgaristan'ın **ihracatında** Türkiye'nin ilk beş ülke arasında yer aldığı başlıca ürün grupları:

- Petrol yağları ve mineralli yağlar
- Bakır
- İzole kablolar
- Elektrik enerjisi
- Ayçiçeği tohumu
- Yolcu taşımacılığında kullanılan motorlu araçlar
- Kolza tohumları
- Elektrik kontrol veya dağıtımına mahsus tablolar, panolar, konsollar, masalar, kabinler ve diğer mesnetler
- Kauçuktan borular/hortumlar
- Çinko

2012-2016 Döneminde Bulgaristan'ın Türkiye'den 4'lü GTİP Bazında İthalatı (Bin EURO)

Sıra No:	GTİP	Açıklama	2012	2013	2014	2015	2016	'16 Pay	'12-'16 Değişim
1	'8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	15 802	29 419	42 329	53 722	51 101	3,1%	223,4%
2	'2709	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar (ham)	0	128 855	69 142	65 935	50 880	3,1%	-
3	'8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik kablo	49 345	50 637	54 674	49 861	49 830	3,1%	1,0%
4	'2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	20 593	75 814	65 094	31 661	46 257	2,9%	124,6%
5	'6006	Diğer örme mensucat	27 296	32 635	33 159	31 730	37 794	2,3%	38,5%
6	'8702	10 üzeri yolcu taşımacılığında kullanılan motorlu taşıtlar	2 478	4 185	16 838	8 424	33 175	2,0%	1238,8%
7	'3907	Poliastaller, diğer polieterler, epoksit-alkid reçineler vb (ilk şekilde)	7 087	6 063	8 497	29 749	29 998	1,8%	323,3%
8	'7404	Bakır hurda ve döküntüler	24 496	42 515	49 212	34 227	26 502	1,6%	8,2%
9	'0805	Turuncgiller (taze/kurutulmuş)	9 518	11 073	13 575	18 728	22 349	1,4%	134,8%
10	'6203	Erkek/erkek çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	10 172	10 947	12 223	13 393	21 367	1,3%	110,1%
11	'7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (sıcak haddelenmiş) (genişlikleri ≥ 600 mm)	7 096	3 218	1 502	3 507	21 145	1,3%	198,0%
12	'3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamalar	14 207	16 631	18 007	20 802	20 872	1,3%	46,9%
13	'4008	Vulkanize kauçuktan levha, yaprak, şerit, çubuk ve profiller	19 234	19 486	18 760	20 569	19 746	1,2%	2,7%
14	'6109	Tışört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	17 716	14 648	19 394	17 778	19 549	1,2%	10,3%
15	'3917	Plastik tüpler, borular, hortumlar; conta, dirsek, rakor vb	8 068	14 775	23 606	22 765	18 663	1,2%	131,3%
16	'3923	Eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tıpa, kapak, kapsül	17 353	17 586	18 928	18 478	18 378	1,1%	5,9%
17	'8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	14 084	15 761	18 477	15 414	17 981	1,1%	27,7%
18	'2523	Çimento	20 853	17 639	16 816	18 329	16 882	1,0%	-19,0%
19	'7604	Alüminyum çubuk ve profiller	26 467	21 890	24 851	23 113	16 841	1,0%	-36,4%
20	'8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	8 975	19 396	24 992	14 106	16 722	1,0%	86,3%
21	'8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	17 542	16 257	16 950	16 049	15 232	0,9%	-13,2%
22	'7407	Bakır çubuk ve profiller	12 629	12 208	16 015	17 040	14 949	0,9%	18,4%
23	'5205	Pamuk (dikiş hariç) ipliği (ağırlık; => %85 pamuk) (toptan)	12 814	15 711	14 667	15 344	14 008	0,9%	9,3%
24	'7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm. den geniş)	18 357	13 754	13 759	12 570	13 543	0,8%	-26,2%
25	'6004	Diğer örme mensucat (en > 30cm, elastomerik/kauçuk iplik > %5)	11 939	14 537	14 929	12 169	13 410	0,8%	12,3%
26	'8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	3 853	8 672	6 309	8 635	13 320	0,8%	245,7%
27	'7408	Bakır teller	13 934	10 652	8 885	5 779	13 039	0,8%	-6,4%
28	'7214	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar	7 005	9 535	11 362	5 740	12 567	0,8%	79,4%
29	'4016	Sertleştirilmemiş vulkanize kauçuktan eşya	5 290	5 360	6 746	9 203	12 462	0,8%	135,6%
30	'2713	Petrol koku, petrol bitümeni ve petrol yağlarının veya bitümenli minerallerden elde edilen yağların diğer kalıntıları	0	218	0	1 118	12 347	0,8%	-
		Diğer	762 012	858 426	819 682	879 123	931 829	57,4%	22,3%
Toplam İthalat			1 186 215	1 518 503	1 479 380	1 495 061	1 622 738	100,0%	36,8%

Kaynak: ICT

2012-2016 Döneminde Bulgaristan'ın Türkiye'ye 4'lü GTİP Bazında İhracatı (Bin EURO)

Sıra No:	GTİP	Açıklama	2012	2013	2014	2015	2016	'16 Pay	'12-'16 Değişim
1	'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	589 340	505 370	504 666	407 588	470 569	24,9%	-20,2%
2	'7403	Artılmış bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	339 283	316 241	386 255	263 835	194 581	10,3%	-42,6%
3	'8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik kablo	57 205	78 947	130 016	164 924	186 438	9,9%	225,9%
4	'2716	Elektrik enerjisi	59 910	98 687	114 158	111 201	74 054	3,9%	23,6%
5	'7801	İşlenmemiş kurşun	37 174	49 091	72 195	72 323	73 517	3,9%	97,8%
6	'7901	İşlenmemiş çinko	17 364	15 742	30 296	44 797	48 689	2,6%	180,4%
7	'1803	Kakao hamuru (yağı alınmış olsun olmasın)	0	4 765	23 011	31 387	36 147	1,9%	-
8	'8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	12 719	45 015	12 287	56 538	32 372	1,7%	154,5%
9	'7204	Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	174 387	142 770	73 205	29 788	31 439	1,7%	-82,0%
10	'0102	Canlı büyükbaş hayvanlar	0	0	0	10 481	29 144	1,5%	-
11	'3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	33 128	41 213	42 781	42 064	25 818	1,4%	-22,1%
12	'1206	Ayçiçeği tohumu	59 033	90 945	33 700	25 663	23 660	1,3%	-59,9%
13	'2303	Nişastacılık, şeker pancarı, şeker ve içki sanayinin artık ve posaları	12 869	16 215	17 549	19 243	21 405	1,1%	66,3%
14	'4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalın ≥ 6 mm	23 483	30 898	32 220	30 236	21 367	1,1%	-9,0%
15	'7005	Perdahlanmış cam, levha, yaprak halinde; parlatılmış, cilalanmış	4 916	10 554	15 786	17 196	18 715	1,0%	280,7%
16	'1205	Rep/kolza tohumları	24 376	26 848	27 170	19 554	18 570	1,0%	-23,8%
17	'1208	Yağlı tohum ve meyvelerin un ve küspeleri (hardal hariç)	9 623	9 025	20 308	36 197	18 375	1,0%	90,9%
18	'6203	Erkek/erkek çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	12 153	13 439	13 897	13 690	16 073	0,9%	32,3%
19	'4410	Yonga pano vb. levhalar	34 069	30 644	20 369	23 527	16 021	0,8%	-53,0%
20	'7409	Bakır levha, plaka ve şeritler (kalınlığı >0, 15 mm)	18 944	13 948	13 009	18 246	15 346	0,8%	-19,0%
21	'8409	Sadece veya esas itibarıyla 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	1 247	1 174	10 790	15 418	15 343	0,8%	1130,4%
22	'9404	Şilte mesnetleri, yaylarla donatılmış veya gözenekli kauçuk ya da plastikten veya herhangi bir malzemeden dahili olarak donatılmış veya doldurulmuş yatak takımı eşyası ve benzeri eşya	582	1 172	2 906	8 731	15 307	0,8%	2530,1%
23	'3505	Dekstrinler, kimyasal değişime uğramış nişastalar, tutkalları	23 298	19 530	19 929	18 286	15 177	0,8%	-34,9%
24	'4804	Kraft kağıt/kartonlar-sıvanmamış-rulo veya tabaka halinde	12 581	10 034	7 549	12 766	13 756	0,7%	9,3%
25	'4703	Sodali veya sülfatlı kimyasal odun hamuru	7 537	11 133	10 699	10 216	12 884	0,7%	70,9%
26	'1104	Diğer şekilde işlenmiş hububat taneleri	7 882	12 218	8 973	11 807	11 638	0,6%	47,7%
27	'2306	Bitkisel yağların üretiminden (23.04-05' hariç)arta kalan küspe ve katı atıklar	3 105	3 363	4 887	16 041	11 378	0,6%	266,4%
28	'7013	Sofra, mutfak, tuvalet, yazıhane, ev tezyinatı ve benzeri işler için cam eşya	5 449	4 888	5 934	6 823	10 110	0,5%	85,5%
29	'7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (sıcak haddelenmiş) (genişlikleri ≥ 600 mm)	23 236	7 325	7 877	10 196	9 630	0,5%	-58,6%
30	'4707	Geri kazanım amaçlı kağıt veya karton döküntü, kırıntı ve hurdaları	1 488	1 760	3 292	5 559	9 536	0,5%	540,9%
		Diğer	345 998	389 463	406 665	451 690	391 479	20,7%	13,1%
Toplam İhracat			1 952 379	2 002 417	2 072 379	2 006 011	1 888 538	100,0%	-3,3%

Kaynak: ICT

BULGARİSTAN'DAKİ TÜRK SERMAYELİ YATIRIMLAR

Bulgaristan Merkez Bankası'nın resmi verilerine göre Türkiye, 2016 yılı yabancı yatırımcı ülkeler sıralamasında 729 milyon EURO büyüklüğündeki birikimli yatırımlarıyla 18. sırada yer almaktadır. Ancak, Hollanda sermayesi görünen Bulgaristan'daki en büyük Türk yatırımı olan Şişecam örneğinde olduğu gibi, bazı Türk yatırımları başka ülkeler üzerinden yapıldığı için ülkemizin yatırım rakamını etkilememektedir. Bu nedenle, Bulgaristan'daki Türk yatırımlarının resmi rakamların oldukça üzerinde olduğu düşünülmektedir. Bulgaristan'da önemli yatırımcı konumunda faal durumda bulunan 55 adet Türk firması mevcut olup, söz konusu firmaların toplam yatırım tutarı 2,2 milyar ABD Dolarına yakın bir seviyededir. Türk firmaları tarafından 10 000'den fazla kişi istihdam edilmektedir.

Bulgaristan'a En Çok Yatırım Yapan İlk 20 Ülkenin 2014-2016 Döneminde Yıllık Yatırımları ve 2016 Yılı İtibariyle Bulgaristan'daki Birikimli Yatırımları (Milyon EURO)

Ülke	2014	2015	2016	2016 İtibariyle Birikimli DYY	Pay	Δ '15-'16
Toplam	1 161	2 535	702	40 001	100,0%	-72,3%
1 Hollanda	257	703	135	6 650	16,6%	-80,8%
2 Avusturya	-44	380	208	4 131	10,3%	-45,2%
3 Yunanistan	24	75	-27	2 589	6,5%	-135,4%
4 Almanya	-18	160	124	2 501	6,3%	-22,2%
5 İtalya	46	57	7	2 309	5,8%	-87,1%
6 Kıbrıs	45	-80	-74	2 021	5,1%	-8,1%
7 Birleşik Krallık	176	-16	92	1 950	4,9%	-683,4%
8 Rusya	131	29	16	1 943	4,9%	-43,9%
9 Lüksemburg	-52	36	-60	1 451	3,6%	-267,1%
10 İsviçre	243	111	-45	1 226	3,1%	-140,1%
11 Fransa	23	48	144	1 121	2,8%	200,2%
12 İspanya	131	0	-8	1 049	2,6%	-
13 Panama	-22	107	-1	1 007	2,5%	-100,7%
14 ABD	108	75	7	1 006	2,5%	-90,1%
15 İngiliz Virjinya Adaları	-62	250	-20	952	2,4%	-108,0%
16 Macaristan	37	15	-22	951	2,4%	-241,2%
17 Belçika	31	32	62	808	2,0%	94,6%
18 Türkiye	19	87	23	729	1,8%	-74,2%
19 Çek Cumhuriyeti	179	33	18	624	1,6%	-45,3%
20 Malta	11	24	8	603	1,5%	-66,3%
İlk 20 Toplamı	1 262	2 125	588	35 620	89,0%	-72,3%

Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası

BULGARİSTAN'DA TÜRK MÜTEAHHİTLERİ TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLMİŞ BÜYÜK ÇAPLI PROJELER

Bitiş tarihi 2005	2006	2007	2010	2011	2012	2013	Halen devam etmektedir
Kiska-Haznedaroğlu Ortaklığı/ Podkova-Makaza karayolu inşaatı	Doğuş-Eko/ Trakya Otobanı Lot 5	Tinsa-Erko/ E-79 karayolu üzerinde tünel inşaat işleri	Kayı İnşaat/ Serdika Center AVM Sofya	Mapa-Cengiz JV/ Lyulin Otobanı	Doğuş/ Sofya Metro su Nadejda-Cherni Vrah Hattı	İçtaş-TIE/ Varna ve Burgaz Havalimanları Ek Terminal Yapıları	Doğuş-Via Construct/ Sofya Metro su 3. hat üzerinde inşaat işleri

BULGARİSTAN YATIRIM TEŞVİKLERİ

YATIRIM TANIMLAMASI

Bulgaristan'da yatırımlara yönelik destekler Bulgaristan Yatırımları Teşvik kanunu çerçevesinde sağlanmaktadır. Yatırım teşvikleri konusunda yetkili kurum Ekonomi Bakanlığı bünyesindeki Bulgaristan Yatırımlar Ajansı'dır (<http://www.investbg.government.bg/en/default/contact>). Söz konusu kanuna göre yatırımlar şu şekilde tanımlanmaktadır:

Yeni bir tesis kurulumu ile ilgili maddi ve gayri maddi varlıklar alımı

Mevcut bir tesisin kapasitesinin artırılması

Mevcut bir tesisin üretiminin çeşitlendirilmesi (şimdiye kadar üretilmeyen ürünler üretilmesi)

Mevcut bir tesisin üretim sürecinin kökten değiştirilmesi

Kapanmış bir tesise ait varlıkların alımı

Kapanma eşiğinde olan bir tesise ait varlıkların alımı

BULGARİSTAN YATIRIMLARI TEŞVİK KANUNU ÇERÇEVESİNDE YATIRIMLARA YÖNELİK SAĞLANAN DESTEKLER

Danışmanlık
Hızlandırılmış idari prosedürler
Bulgaristan Yatırım Ajansı tarafından yatırımcının kamu ile olan idari işlerini takip edecek bir görevli atanması
Kamu ihalesi prosedüründen geçmeden, kamuya ait gayrimenkul alma hakkı
Yatırım projesi kapsamında çalışanların mesleki eğitimine ilişkin finansal destek
Yatırımın yapıldığı araziye kadar olan altyapının inşaatı için finansal destek
Yeni istihdam edilen personel için işveren tarafından ödenen sigorta primlerinin iade edilmesi (en fazla iki yıllık süre için)
Hibe destek

BULGARİSTAN YATIRIMLARI TEŞVİK KANUNA GÖRE YATIRIM SINIFLARI

Destek Türü	B Sınıfı	A Sınıfı	Öncelikli Yatırım Projesi
Hızlandırılmış idari prosedürler	Evet	Evet	Evet
Bulgaristan Yatırım Ajansı tarafından yatırımcının kamu ile olan idari işlerini takip edecek bir görevli atanması	Hayır	Evet	Evet
Kamu ihalesi prosedüründen geçmeden, kamuya ait gayrimenkul alma hakkı	Evet	Evet	Evet
Yatırım projesi kapsamında çalışanların mesleki eğitimine ilişkin finansal destek	Evet	Evet	Evet
Yatırımın yapıldığı araziye kadar altyapının inşaatı için finansal destek	Evet (sanayi bölgelerinde gerçekleşen iki veya daha fazla yatırım projesi için)	Evet	Evet
Yeni istihdam edilen personel için işveren tarafından ödenen sigorta primlerinin iade edilmesi (en fazla iki yıllık süre ile)	Evet	Evet	Evet
Hibe destek	Hayır	Hayır	Evet: <ul style="list-style-type: none"> Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri: % 50; Eğitim: % 50; İmalat sanayi: % 10* (işsizlik oranı, ülke ortalamasına eşit veya daha yüksek olan belediyelerde yapılan yatırımlar)
Kamu - Özel Sektör İşbirliği imkanları	Hayır	Hayır	Evet
Arazi statü değişiminde vergi muafiyeti	Hayır	Hayır	Evet
Daha düşük fiyatlarla arazi alma imkanı	Hayır	Hayır	Evet
Ar-Ge faaliyetlerine ilişkin sübvansiyon	Hayır	Hayır	Evet

YATIRIM SINIFLARINI BELİRLEYEN KRİTERLER

Kriter: Asgari Yatırım Değeri (Milyon Euro)

Bölge veya Sektör	B Sınıfı	A Sınıfı
İmalat sanayi	2,5	5
İşsizlik oranı ülke ortalamasına eşit veya daha yüksek olan belediyelerde yapılan yatırımlar	1	2
Yüksek teknoloji imalat sanayi faaliyetleri: <ul style="list-style-type: none">Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı (suni veya sentetik elyaf imalatı hariç);Temel eczacılık ürünlerinin veya eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı;Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı; elektronik veya optik ekipmanlarının onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu;Elektrikli teçhizat imalatı; elektrikli ekipmanların onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu;Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı; makinelerin onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu;Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) veya yarı treyler (yarı römork) imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı; diğer ulaşım araçları imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı (gemi ve tekne yapımı, bakımı, onarımı ve kurulumu hariç);Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı	1	2
Aşağıda verilen hizmet sektörlerinde: <ul style="list-style-type: none">Depolama ve ambarlama;Büro yönetimi ve destek faaliyetleri; çağrı merkezleri faaliyetleri; başka yerlerde sınıflandırılmamış diğer işletme destek hizmet faaliyetleri (outsourcing);	0,75	1,5
Yüksek teknoloji ve bilgi yoğun hizmet sektörlerinde: <ul style="list-style-type: none">Yazılım programları yayımlanması; bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler; bilgi hizmet faaliyetleri;Muhasebe, defter tutma ve denetim faaliyetleri; vergi danışmanlığı;İdare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri; mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik test ve analiz faaliyetleri; bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri;Eğitim;İnsan sağlığı hizmetleri ve yatılı bakım faaliyetleri	0,5	1

Kriter: Asgari Yatırım Değeri + Yaratılan İstihdam

Bölge veya Sektör	B Sınıfı	A Sınıfı
İmalat sanayi	1 (milyon euro) + 100 kişilik istihdam	2 (milyon euro) + 150 kişilik istihdam
İşsizlik oranı ülke ortalamasına eşit veya daha yüksek olan belediyelerde yapılan yatırımlar	10 kişilik istihdam	25 kişilik istihdam
Yüksek teknoloji imalat sanayi faaliyetleri: <ul style="list-style-type: none">• Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı (suni veya sentetik elyaf imalatı hariç);• Temel eczacılık ürünlerinin veya eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı;• Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı; elektronik veya optik ekipmanlarının onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu;• Elektrikli teçhizat imalatı; elektrikli ekipmanların onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu;• Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı; makinelerin onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu;• Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) veya yarı treyler (yarı römork) imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı; diğer ulaşım araçları imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı (gemi ve tekne yapımı, bakımı, onarımı ve kurulumu hariç);• Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı	10 kişilik istihdam	25 kişilik istihdam
Aşağıda verilen hizmet sektörlerinde: <ul style="list-style-type: none">• Depolama ve ambarlama;• Büro yönetimi ve destek faaliyetleri; çağrı merkezleri faaliyetleri; başka yerlerde sınıflandırılmamış diğer işletme destek hizmet faaliyetleri (outsourcing);	0,25 (milyon euro) + 100 kişilik istihdam	0,5 (milyon euro) + 150 kişilik istihdam
Yüksek teknoloji veya bilgi yoğun hizmetler: <ul style="list-style-type: none">• Yazılım programları yayımlanması; bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler; bilgi hizmet faaliyetleri;• Muhasebe, defter tutma ve denetim faaliyetleri; vergi danışmanlığı;• idare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri; mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik test ve analiz faaliyetleri; bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri;• Eğitim;• İnsan sağlığı hizmetleri ve yatılı bakım faaliyetleri	25 kişilik istihdam	50 kişilik istihdam

Öncelikli Yatırım Projesi Kriterleri: Asgari Yatırım Değeri (Milyon Euro) + Yarattılan İstihdam

Bölge veya Sektör	Yatırım Değeri	İstihdam
Genel durum (tüm ülke, tüm sektörler)	50	150
İmalat sanayi	25	150
İşsizlik oranı, ülke ortalamasına eşit veya daha yüksek olan belediyelerde yapılan yatırımlar	25	100
<p>Yüksek teknoloji imalat sanayi faaliyetleri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı (suni veya sentetik elyaf imalatı hariç); • Temel eczacılık ürünlerinin veya eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı; • Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı; elektronik veya optik ekipmanlarının onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu; • Elektrikli teçhizat imalatı; elektrikli ekipmanların onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu; • Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı; makinelerin onarımı; sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu; • Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) veya yarı treyler (yarı römork) imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı; diğer ulaşım araçları imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı (gemi ve tekne yapımı, bakımı, onarımı ve kurulumu hariç); • Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı, kurulumu, bakımı ve onarımı 	15	100
<p>Yüksek teknoloji veya bilgi yoğun hizmetler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yazılım programları yayımlanması; bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler; bilgi hizmet faaliyetleri; • Muhasebe, defter tutma ve denetim faaliyetleri; vergi danışmanlığı; • İdare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri; mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik test ve analiz faaliyetleri; bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri; • Eğitim; • İnsan sağlığı hizmetleri ve yatılı bakım faaliyetleri 	10	50
Sanayi bölgesi inşaatı ve bahse konu sanayi bölgesinin sanayi parkına dönüştürülmesi	7,5	15
Teknoloji parkı yapımı	7,5	50

VERGİ KOLAYLIKLARI

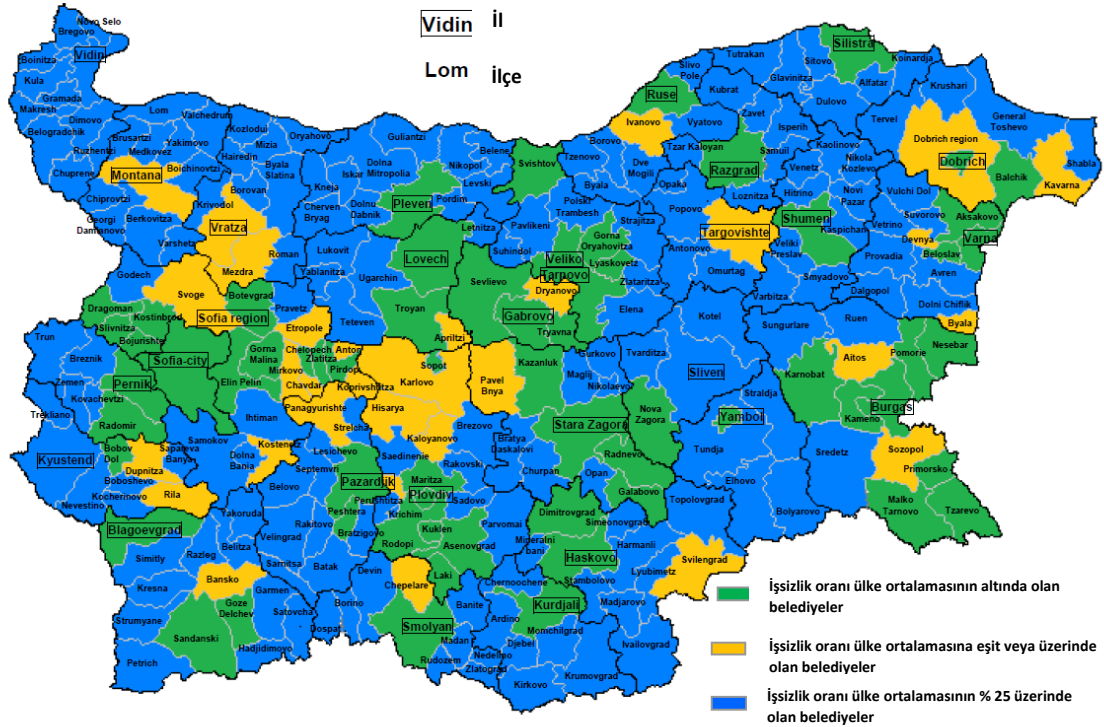
Yatırım Amacıyla İthal Edilen Makine, Cihaz Ve Ekipman İçin Ödenmesi Gereken KDV Borcunun Erteleenmesi

Bulgaristan Katma Değer Vergisi Kanunu, 2,5 milyon euroyu aşan ve en az 20 kişiye istihdam sağlayan yatırım projeleri çerçevesindeki donanım (makine, cihaz, ekipman vs.) ithalatında KDV borcunu (% 20) 2 yıl erteleme imkanını sağlamaktadır. Bu imkandan faydalanması için yatırımcının genel olarak karşılanması gereken şartlar:

1. Yatırım projesinin Bulgaristan Maliye Bakanı tarafından onaylanmış olması;
2. Yatırımcının Bulgaristan Katma Değer Vergisi Kanununa göre vergi kaydı olması;
3. Yatırımcının Bulgar devletine karşı herhangi bir vergi veya sigorta borcunun bulunmaması;
4. Yatırım değerinin en az 2,5 milyon euro olması;
5. Yatırım projesinin en fazla 2 yıl içinde tamamlanması;
6. Yatırımın en az 20 kişiye istihdam imkanı sağlaması;
7. Yatırımcının projeyi tamamlaması için yeterli finansman imkanlarına sahip olması

Kurumlar Vergisinden Muafiyet

BELEDİYELER İTİBARIYLA İŞSİZLİK ORANI

Bulgaristan Kurumlar Vergisi Kanunu hükümlerine göre, işsizlik oranı, Bulgaristan ortalama işsizlik oranını % 25 oranında aşan belediyelerde yatırım veya ek yatırım yapıldığında, bahse konu yatırım büyüklüğünün yarısı miktarında kurumlar vergisi muafiyet hakkı doğmaktadır.

Bulgaristan Kurumlar Vergisi Kanunu hükümlerine göre, işsizlik oranı, Bulgaristan ortalama işsizlik oranını % 25 oranında aşan belediyelerde yatırım veya ek yatırım yapıldığında, bahse konu yatırım büyüklüğünün yarısı miktarında kurumlar vergisi muafiyet hakkı doğmaktadır. Dört yıl boyunca söz konusu haktan efektif olarak faydalanılması mümkündür. Aşağıda sayılan şartların tümünün yerine getirilmesi durumunda vergiden muafiyet söz konusu olabilmektedir:

- Çalışanların % 80'i söz konusu belediye sınırları içinde ikamet etmelidir;
- Vergi muafiyetinin sağlanacağı yıl şirketin herhangi bir vergi veya sosyal sigorta primi borcunun olmaması gerekmektedir;
- Şirket varlıklarının muaf tutulan vergi miktarı kadar artırılması ya da vergi miktarı tutarında bir meblağın bir sonraki yıl işçilere yapılan ödemeler için kullanılması gerekmektedir. İşsizlik oranlarındaki değişiklikler, bu hakkı kazanmış firmanın hak kullanımını engellemez.

Örnek: 2016 yılında Bulgaristan'ın işsizlik oranı yüksek olan bir bölgesine **100 000 euro** değerinde yatırım yapılmıştır. Yatırımı yapan işletme, 2017, 2018, 2019 ve 2020 yıllarında oluşacak kurumlar vergisi borcunun toplamda **50 000 euroyu** aşmayacak kısmının muafiyet hakkından yararlanabilmektedir.

BULGARİSTAN'DAKİ YABANCI YATIRIMCILARA SAĞLANAN VİZE, OTURMA İZİNİ VE VATANDAŞLIK KOLAYLIKLARI

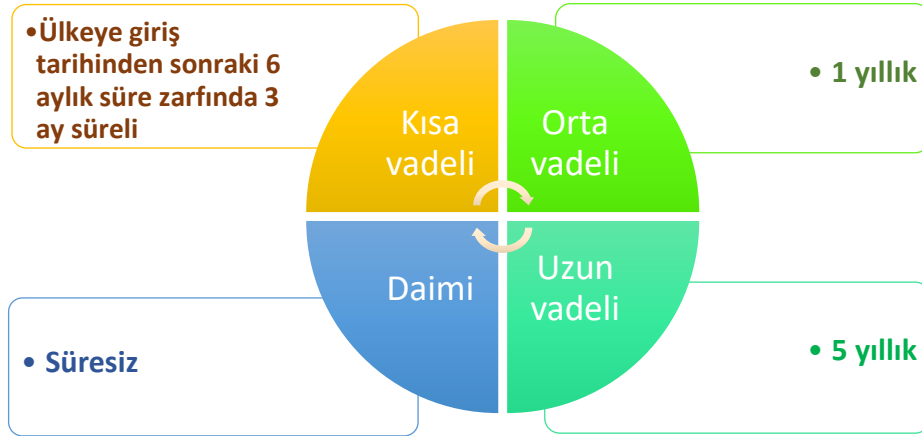
Vize

Uzun süreli vize (D Tipi), yabancı uyruklunun Bulgaristan'a giriş yapıp sonrasında oturma izni için başvurmasında gerekli olan vize türüdür. Bu vizenin geçerliliği altı aydır ve sahibine 180 güne kadar ikamet izni sağlamaktadır. D tipi vize, geçerli olduğu müddetçe, sahibine Bulgaristan'a çok sayıda giriş yapma hakkını vermektedir. Bir yıl geçerli olan ve **360 güne kadar oturma izni** sağlayan D tipi vizesinin verilebileceği yabancılar:

1. Bilim araştırmaları gerçekleştiren yabancılar;
2. En fazla 1 yıl süren programlar çerçevesinde Bulgaristan'da eğitim gören öğrenciler;
3. Master öğrencileri veya stajyerler;
4. Turizm hizmetleri sözleşmesi kapsamında Türk işveren tarafından Bulgaristan'a kontrol ve koordinasyon görevleri ile görevlendirilen yabancılar;
5. **Bulgaristan Yatırım Ajansı'na sertifika başvurusunda bulunmuş veya sertifika almış bir Türk yatırımcısı tarafından Bulgaristan'daki yatırım sürecini kontrol amacıyla görevlendirilen yabancılar.**

D tipi vize kendi başına Bulgaristan'da çalışma hakkı vermez (sadece oturma hakkı). Tüm vize başvuruları ilgili Bulgar diplomatik misyonuna veya konsoloslukuna yapılmalıdır. Türk vatandaşları ayrıca, VFS Global (<http://www.vfsglobal.com/bulgaria/turkey/>) vize hizmetleri şirketi aracılığı ile Ankara, İstanbul, Edirne, Bursa, Gaziantep, Adana ve İzmir'den de vize başvurularını yapabilmektedir.

Oturma İzinleri

B sınıfı, A sınıfı veya Öncelikli Yatırım Projesi sertifikası almış bir yatırımcı Bulgaristan'da daimi oturma izni alabilmektedir.

Yatırımcı şirket adına bu imkandan kim faydalanabilir?

1. Bulgar şirketinde en az % 50 pay veya hisse sahibi olan ortaklar;
2. Bulgaristan Ticaret Siciline kayıtlı olan şirket müdürleri veya temsilcileri;
3. Yatırımın Ar-Ge, üretim, pazarlama veya başka temel bir bölümünde görev almak ve/veya kontrol amaçlı istihdam edilen çalışanlar (iş sözleşmesi aracılığı ile).

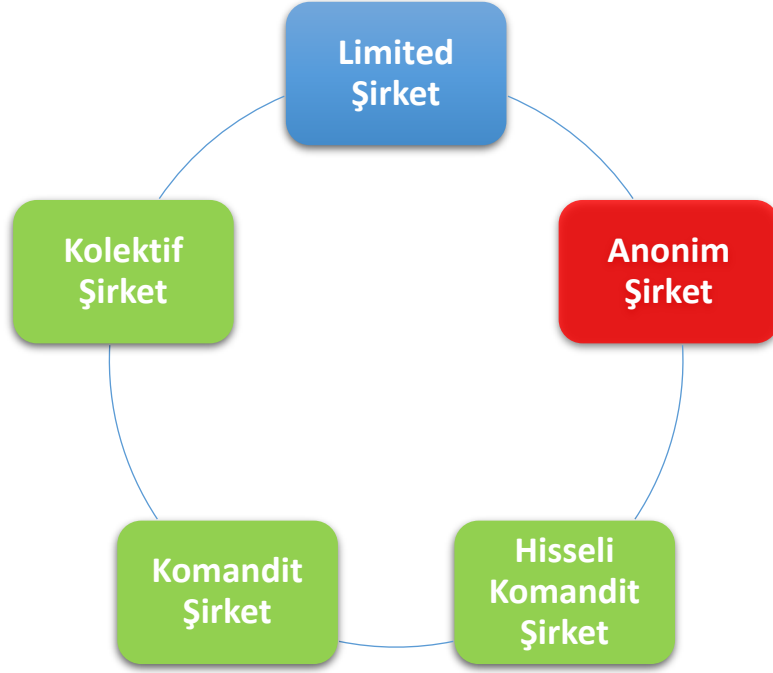
Yatırımcı şirket adına bu imkandan kaç kişi faydalanabilir?

1. Yatırımın tamamlanmasına kadar – 3 kişi;
2. Yatırımın tamamlanmasından sonra – 8 kişi.

Vatandaşlık

Yukarıda belirtilen şekilde daimi oturma izni alan yabancılar, oturma iznini aldıkları tarihten bir yıl sonra Bulgaristan vatandaşlığı alabilmektedir. Yabancı tarafından bu şekilde Bulgaristan vatandaşlığı alınabilmesi için yatırımın A sınıfı yatırım kriterlerini karşılaması gerekmektedir.

BULGARİSTAN'DAKİ ŞİRKET TÜRLERİ

Limited Şirket

1. Ayrı bir tüzel kişidir;
2. Asgari Sermaye: 2 Bulgar Levası (1 EURO);
3. Şirket kendine ait mal varlığı ölçüsünde sorumludur (ortaklar, şirkete yatırdıkları sermaye ile sınırlı olmak üzere sorumludur).

Anonim Şirket

1. Ayrı bir tüzel kişidir;
2. Asgari Sermaye: 50 000 Bulgar Levası (25 000 EURO);
3. Şirket kendine ait mal varlığı ölçüsünde sorumludur (hissedarlar, şirkete yatırdıkları sermaye ile sınırlı olmak üzere sorumludur).

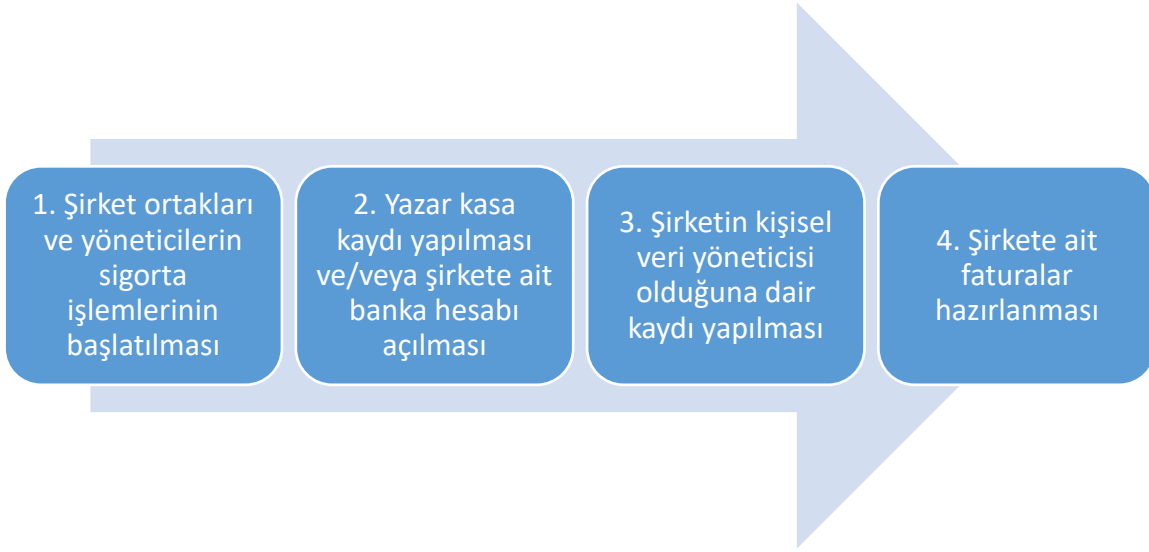

Yabancı Şirket Şubesi

1. Ayrı bir tüzel kişi değildir;
2. Sermayesi yoktur;
3. Şubeyi açan ana şirket kendine ait mal varlığı ölçüsünde Bulgaristan'daki şubesinden sorumludur.

Limited şirket kuruluşu	Başvuru ücreti 55 EURO (elektronik başvurularda 23 EURO)	Anonim şirket kuruluşu	Başvuru ücreti 180 EURO (elektronik başvurularda 90 EURO)	Yabancı Şirket Şubesi	Başvuru ücreti 170 EURO (elektronik başvurularda 85 EURO)
	5 gün		5 gün		14 gün

ŞİRKET KURULUŞUNDAN SONRA ATILMASI ZORUNLU ADIMLAR

ŞİRKET KURULUŞUNDAN SONRA ATILMASINI ÖNERİLEN ADIMLAR

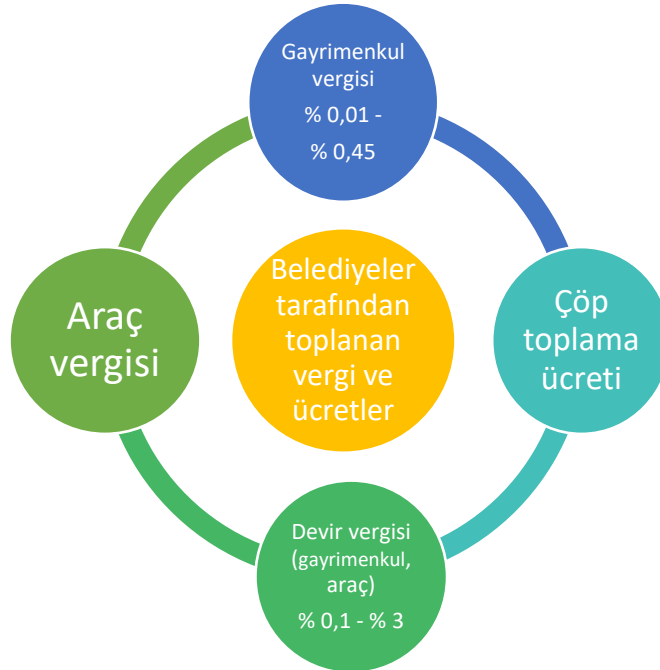

VERGİLER

Örnek:

A. B. adlı Türk vatandaşı 2016 yılında Bulgaristan'da 'C' adlı Limited şirketini kurmuştur. Şirket 2016 yılında 1000 EURO gelir ve 900 EURO gider kaydetmiştir.

Not:

Belediyelerin topladıkları nihai vergi ve ücretler, varlıkların değeri, özellikleri, buldukları belediye sınırları vs. gibi unsurlar göz önünde bulundurularak belirlenir.

GÜMRÜK VERGİSİ

Gümrük vergilerine ilişkin Bulgaristan, direkt olarak AB'nin gümrük mevzuatı ve Ortak Gümrük Tarifelerini uygulamaktadır

AB üyeliğinin ardından Türkiye-AB Gümrük Birliği'nin bir tarafı haline gelen Bulgaristan ile Türkiye arasında Gümrük Birliği kapsamında sanayi ürünlerinin ticaretinde gümrük vergisi uygulanmamaktadır. Tarım ürünleri içinse AB'nin Türk tarım ürünlerine uyguladığı tercihli vergi oranları uygulanmaktadır.

AB TARİC sisteminden her ürünün AB'ye ithal edilmesi aşamasında aranan şartlar ve belgelere ilişkin mevzuata, gümrük vergilerine ürün GTİP kodu ile arama yapılarak ulaşılmaktadır. İnternet adresi:

http://ec.EUROpa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en

ÖTV

Alkol

Tütün Ürünleri

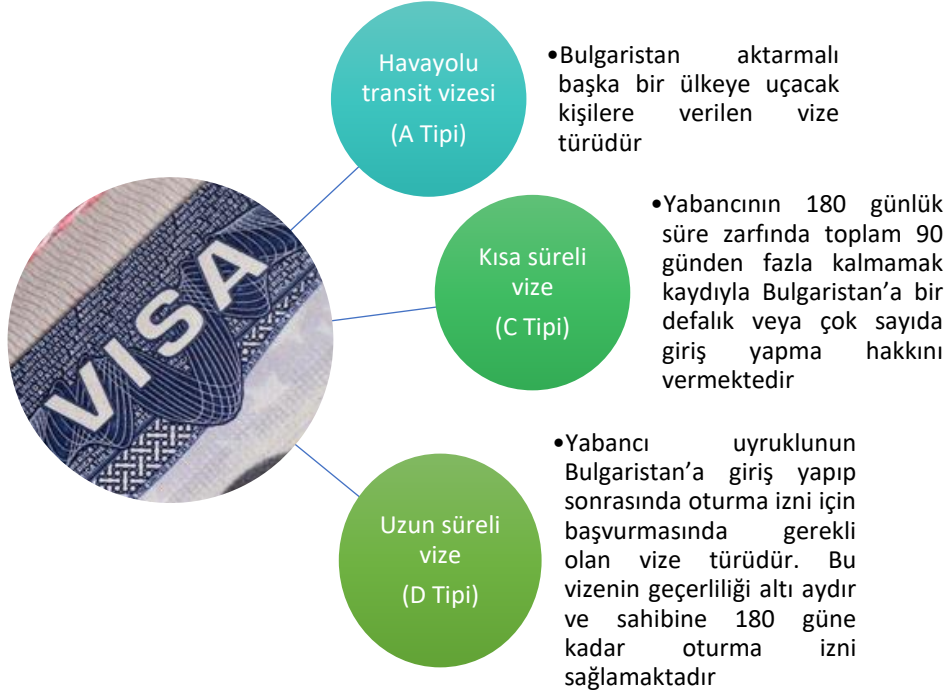
Elektrik ve enerji ürünleri

AMORTİSMAN ORANLARI

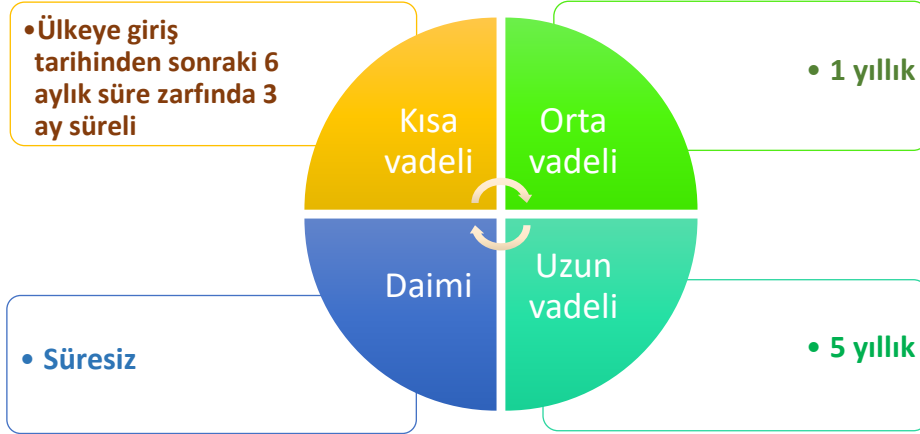
Bulgaristan Kurumlar Vergisi Kanununun 55. maddesi gereğince şirket varlıklarının sınıflarına göre yıllık amortisman oranları belirlenmiştir:

Kategori	Varlık	Yıllık Amortisman Oranı (%)
1.	Binalar, ekipman, iletişim aletleri, elektrik enerjisi taşıyıcıları, iletişim hatları	4
2.	Makinalar, üretim teçhizatı, tesisler	30
3.	Otomobil hariç ulaşım araçları, yol ve uçak pistleri	10
4.	Bilgisayarlar, bilgisayar çevre birimleri, yazılım ve cep telefonları	50
5.	Otomobiller	25
6.	Belirli bir süre için kullanılacak varlıklar	0 – 33 1/3
7.	Diğer varlıklar	15

VİZE TÜRLERİ

OTURMA İZİNLERİ

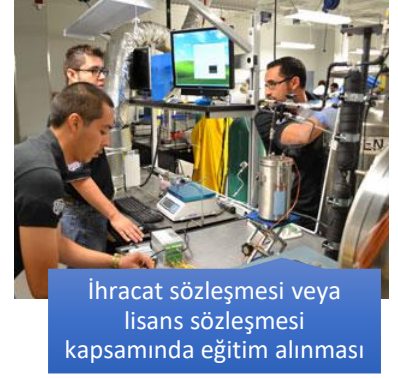
Kısa vadeli ikamet için kısa süreli vize alınması yeterlidir. Bir yabancı'nın orta vadeli, uzun vadeli ve daimi ikamet izin başvurusunda bulunabilmesi için öncelikle uzun süreli bir vize temin etmesi gerekmektedir.

ÇALIŞMA İZİNLERİ

Aksi bir durum Bulgar mevzuatında belirtilmediği sürece, Türk vatandaşları Bulgaristan'da ancak çalışma izni aldıktan sonra çalışabilmektedir.

Türkiye'deki işveren tarafından Bulgaristan'a belirli görevleri yerine getirmek için görevlendirilen Türk vatandaşı, hizmeti alan yerel işverenin İstihdam Ajansı'na kaydını yaptırması kaydıyla 12 aylık dönem içinde **3 ay çalışma iznine ihtiyacı olmadan** belirli görevleri yerine getirebilmektedir.

Bulgaristan mevzuatı belirli görevler ile ne kastedmektedir?

Bulgaristan'da bir Türk vatandaşının istihdam edilebilmesi için çalışma izni alması gerekmektedir. Türk vatandaşının çalışma izni alabilmesi için şirkette en az 10 Bulgar veya AB vatandaşının çalışması gerekmektedir. Buna rağmen Bulgaristan'da icra edilen belirli görevlerde bu kural geçerli değildir.

Bulgaristan'da çalışma iznine ihtiyacı olmadan çalışma hakkına sahip olan Türk vatandaşları:

Not:

Yukarıda bahsi geçen görevleri icra eden Türk vatandaşlarının çalışma iznine ihtiyacı olmaması oturma iznine de ihtiyacı yoktur anlamına gelmez. Bahse konu Türk vatandaşları Bulgaristan'daki ikametlerini VİZE veya oturma izni aracılığıyla temin etmektedir.

Bulgaristan'da bir Türk vatandaşının istihdam edilmesi için şirkette en az 10 Bulgar veya AB vatandaşının çalışması gerekmektedir. Buna rağmen bazı istisnai durumlarda bu kural geçerli değildir:

Avrupa Birliği Mavi Kartı

Yüksek nitelikli (üniversite diploması sahibi) Türk vatandaşları

Kurumsal Transfer

Türkiye'deki şirketten Bulgaristan'daki işbirlikçi şirkete çalışan transfer edildiğinde

Görevlendirme

Türkiye'deki şirketin Bulgaristan'da faaliyet gösteren bir Bulgar şirketine hizmet vermek üzere çalışan görevlendirdiğinde

Bulgaristan'da bir Türk vatandaşının istihdam edilmesi için şirkette en az 10 Bulgar veya AB vatandaşının çalışması gerekmektedir. Buna rağmen mevsimsel çalışma izni (3 ila 9 ay arası geçerli) alındığında bu kural geçerli değildir. Mevsimsel çalışma izninin geçerli olduğu sektörler:

Tarım

Ormancılık

Balıkçılık

Otelcilik

Restorancılık

Geçerli bir vizesi olan ve Bulgaristan’da en fazla 90 güne kadar mevsimsel bir işte çalışacak Türk vatandaşlarının çalışma iznine ihtiyacı yoktur. Yerel işverenin İstihdam Ajansı’na kaydını yaptırmaması durumunda, Türk vatandaşı **3 ay çalışma iznine ihtiyacı olmadan** mevsimsel bir işte çalışabilmektedir. Mevsimsel çalışma izinleri tarım, ormancılık ve balıkçılık ile otelcilik ve lokantacılık sektörlerinde geçerlidir.

ÇALIŞMA SAATLERİ

Mesai süresi:	5 günlük bir iş haftasında, günde 8 saat
Öğle molası süresi:	En az 30 dakika
İş günleri arası dinlenme süresi:	En az 12 saat
İş haftaları arası dinlenme süresi:	En az 48 saat
Dinlenme günleri	Cumartesi ve Pazar
Yıllık ücretli izin	20 iş günü
Gece çalışma saatleri	Saat 22:00’dan saat 06:00’ya kadar
Fazla mesai süresi	Çalışan başına: Yıllık en fazla 150 saat Aylık en fazla 30 saat gündüz vardiyası veya 20 saat gece vardiyası Haftalık en fazla 6 saat gündüz vardiyası veya 4 saat gece vardiyası Günlük en fazla 3 saat gündüz vardiyası veya 2 saat gece vardiyası
Fazla mesai ücretleri	İş günlerinde – en az % 50 daha fazla Dinlenme günlerinde – en az % 75 daha fazla Resmi tatil günlerinde – en az % 100 daha fazla

AB'YE İHRACATTA BULGARİSTAN'IN LOJİSTİK ÜS OLMA POTANSİYELİ VE AVANTAJLARI

BULGARİSTAN'DA OUTSOURCİNG SEKTÖRÜ

2008 küresel krizin maliyetler üzerinde yarattığı baskı iş süreçlerinin optimizasyonunu gerektirmiştir. Bu çerçevede outsourcing olarak dağıtım lojistiği hizmetinin çekiciliği artmıştır. Yapılan bazı hesaplamalara göre lojistik hizmetlerinde dış kaynak kullanımı şirket giderlerinde % 10 civarında bir düşüş sağlamaktadır. Bazı faaliyet alanlarında bu düşüş % 50'ye kadar da varabilmektedir. Nitekim, sunduğu elverişli imkanlardan dolayı son yıllarda Bulgaristan, yabancı şirketler tarafından yoğun bir şekilde, iş süreçlerinin yönetimi çerçevesinde, outsourcing destinasyonu olarak tercih edilmeye başlanmıştır. Söz konusu hizmetten Bulgar firmalarından çok yabancı şirketler yararlanmaktadır. Bulgaristan Outsourcing Derneği verilerine göre halihazırda Bulgaristan'da 180 büyük yabancı şirket ülkenin sunduğu lojistik avantajlardan yararlanmaktadır.

Bulgaristan Outsourcing Derneği (Bulgarian Outsourcing Association - BOA) verileriyle Bulgaristan'da outsourcing sektörü:

Bulgaristan'da sektör, büyük şehir ve eğitim merkezleri olan Sofya, Plovdiv, Burgaz, Ruse, Blagoevgrad, Varna ve Veliko Tırново'da yoğunlaşmaktadır. Outsourcing faaliyetlerinin % 95'i başkent Sofya'da gerçekleşmektedir

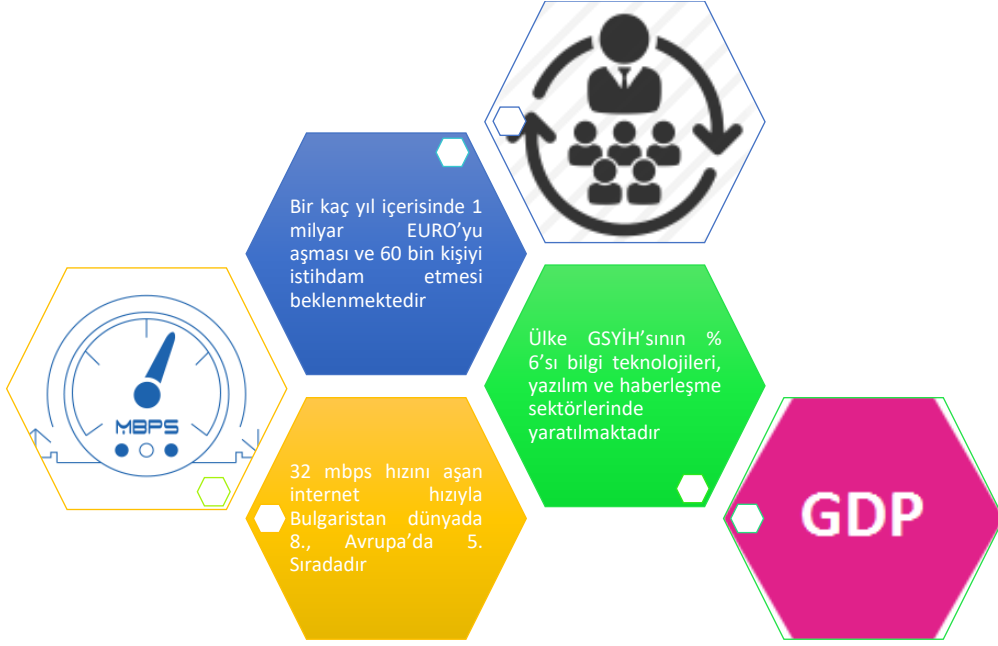
Cushman & Wakefield'in 2015 iş süreçlerinde Outsourcing ve Paylaşımlı Hizmet Lokasyonu Endeksi sıralamasında Bulgaristan, dünyada üçüncü cazip outsourcing destinasyonu olarak ortaya çıkmaktadır

Bulgar outsourcing sektöründeki alt sektörlerin payları şöyledir: İş süreçleri yönetimi % 55, bilgi teknolojilerine ilişkin süreçlerin yönetimi % 25 ve bilginin yönetimine ilişkin süreçler % 10

Bulgaristan'da outsourcing sektörü GSYİH'nin % 6'sını, özelde iş süreçlerinin yönetimi kapsamındaki outsourcing ise GSYİH'nin % 3'ünü oluşturmaktadır

Hackett Group Global Research Center, 2013 yılında Bulgaristan'ı dünyada 12. Orta ve Doğu Avrupa'da ise ikinci outsourcing destinasyonu ilan etmiştir

Bulgaristan, kişi başına lisanslı bilgi teknolojileri uzman sayısı bakımından Avrupa'da birincidir, dünyada ise üçüncüdür

BULGARİSTAN'IN LOJİSTİK DAĞITIM ÜSSÜ OLMASI AÇISINDAN SWOT ANALİZİ

Ülkemiz açısından konu ele alındığında, Türkiye'de üretilmiş ürünlerin Avrupa'ya ihracatı çerçevesinde depolama ve nakliye hizmetlerini içeren fiziksel dağıtım süreci büyük önem arz etmektedir. Dağıtım lojistiği bağlamında Bulgaristan'ın Avrupa'da dağıtım merkezi kurma ihtiyacında olan Türk firmalarına sunduğu cazip imkanlar seti aşağıda yer alan SWOT analizi çerçevesinde değerlendirilmektedir:

GÜÇLÜ YÖNLERİ

- Bulgaristan, AB üyesidir:
 - Türkiye ile Gümrük Birliği sanayi ürünlerinde gümrük vergilerinden muafiyet, tarımsal ürünlerde ise tercihli vergi oranları sağlamaktadır;
 - Mal, hizmetler, sermaye ve insanların serbest dolaşım hakkı mevcut olup, bu durum Bulgaristan'dan AB'ye ihracatta hem hız hem maliyetler konusunda ivme sağlamaktadır (ihracatta KDV'siz fatura, KDV'si ödenen ürünlerin ihracatında hızlı KDV iade imkanı, Bulgar plakalı araçların AB içinde gümrük kontrolü olmadan daha az maliyetle ve daha hızlı dolaşımı vs.).
- Bulgaristan'ın konumu stratejik öneme sahiptir:
 - Balkanlar'ın merkezinde yer alan ve beş Pan-Avrupa koridorunun üzerinden geçtiği Bulgaristan, lojistik açısından önemli bir noktadır;
 - AB ve Rusya gibi önemli pazarlara yakındır.
- Bulgaristan ile Türkiye'nin coğrafik yakınlığı:
 - Bulgaristan, Türk şirketlerinin ürünlerinin AB pazarlarına girişinde «köprü» veya «giriş kapısı» rolü oynamaktadır;
 - Türkiye'nin Avrupa ülkeleriyle yaptığı ticaretin karayolu ile taşınan kısmının büyük bir bölümü Bulgaristan üzerinden yapılmaktadır;
 - İstanbul, Kocaeli ve Bursa gibi Türkiye'nin üretim merkezlerine çok yakındır.

- Bulgaristan Gümrük rejimine göre, Bulgaristan'da yerleşik bir şirketin, transit ticaret kapsamında başka bir ülkeye ihraç edilmek üzere, ithal ettiği ürünlere 1 ay süre ile KDV muafiyeti sağlanmaktadır. 1 aylık sürede ihracatın gerçekleşmemesi durumunda ödenen KDV'nin ihracat sonrası iadesi söz konusu olmaktadır;
- Denize açılması ve Tuna nehrinin ülkenin Kuzey sınırının büyük bir kısmını oluşturması su ulaştırıcılığı açısından elverişli koşullar yaratmaktadır;
- Ülke, multimodal ulaştırma imkanlarından faydalanmayı mümkün kılan bir konuma ve altyapıya sahiptir;
- Bulgaristan'da lojistik sektörü ülke GSYİH'sının % 5'ini teşkil etmekte ve 140 bin kişi istihdam etmekte olup, 18 bin firma sektörde faaliyet göstermektedir;
- Bulgar Levası EURO'ya 1,95583 kurundan endekslidir;
- Ülkenin dört ana havaalanı, iki ana deniz limanı ve Tuna nehri üzerinde çok sayıda limanı bulunmaktadır;
- Avrupa Birliği'nde Macaristan'dan sonra en düşük kurumlar vergisi Bulgaristan'dadır: % 10. Gelir vergisi de % 10 düzeyindedir;
- Elektrik fiyatları Avrupa ortalamasından düşüktür;
- Depo, lojistik ve ofis alanlarında kira bedelleri bölgedeki en düşüklerindedir;
- Bulgaristan'da işgücü maliyeti, Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri arasında en düşüklerindedir, çalışma kalitesi/maliyet oranı oldukça caziptir;
- Bulgaristan'da kamyon sayısı 130 bin civarındadır;
- İnternet hızı bakımından dünyada sekizinci, Avrupa'da ise beşincidir;
- Ülke, iş süreçlerinde süreklilik sağlayan güvenilir bir bilgi teknolojileri altyapısına sahiptir;
- Bulgaristan'da üniversite mezunları nüfusun yaklaşık üçte birini teşkil etmektedir;
- Çalışabilecek yaşta (25-64) olan nüfusun % 60'ı en az bir yabancı dil bilmektedir, % 80'i ise lise ve üstü eğitim düzeyindedir. Birden fazla dilin konuşulduğu AB ülkelerine çok dilde hizmet verilebilmektedir;
- Son yıllarda birçok yabancı şirket Bulgaristan'ı outsourcing (dış kaynak kullanımı) destinasyonu olarak seçmektedir.

ZAYIF YÖNLERİ

- Ulaştırma altyapısının göreceli olarak eski ve yetersiz olması ve bu konudaki geliştirme faaliyetlerinin kısıtlı kalması;
- Düşük emek verimliliği;
- Genç nüfusun Avrupa ülkelerine göç etmesi;
- Yolsuzluk, bürokratik verimsizlik, yargıda sıkıntılar;
- Finansman sıkıntısı;
- AR-GE faaliyetlerinin kısıtlı kalması.

FIRSATLAR

- Bulgaristan, AB üyesidir:
 - AB fonlarından ulaştırma sektörüne finansman imkanı bulunmaktadır, 2014-2020 program döneminde Bulgaristan ulaştırma altyapısının iyileştirilmesi için 1,6 milyar EURO büyüklüğünde bir finansman öngörülmektedir;
 - Bulgaristan'da kurulan Türk şirketleri AB fonlarından yararlanabilmektedir;

- AB üyeliğinin Bulgaristan ihracatı açısından oldukça elverişli koşullar getirdiği görülmektedir. Bulgaristan, AB üyeliği döneminde Birliğe olan ihracatını % 113 oranında artırmış, ülkenin Birlikten olan ithalatı ise yarı yarıya artmıştır. Bu gelişme neticesinde, üyelik öncesinde 2 milyar EURO açık verdiği ikili ticarete 2016 yılında Bulgaristan, AB ile olan dış ticaret dengesini yaklaşık 1,6 milyar EURO'luk fazlaya dönüştürebilmiştir.
- Ülke, Avrupa'dan lojistik sektörüne yatırımcı çekme potansiyeline sahiptir, artan yatırımlarla birlikte sektördeki şirketlerin sunduğu hizmetlerin esnekliği artmaktadır;
- Büyüyen bölge ekonomilerinin artan lojistik ihtiyaçları sektörün uzun vadeli gelişimine ivme sağlayacaktır.

TEHDİTLER

- Ulaştırma altyapısı iyileştirilmediği sürece sunulan hizmetlerin kalitesinde düşüş yaşanabilecek ve bölgede artan lojistik hizmeti talebine cevap verilememesi nedeniyle ülkenin lojistikte rekabet gücü azalacaktır;
- Küresel ve bölgesel krizler.

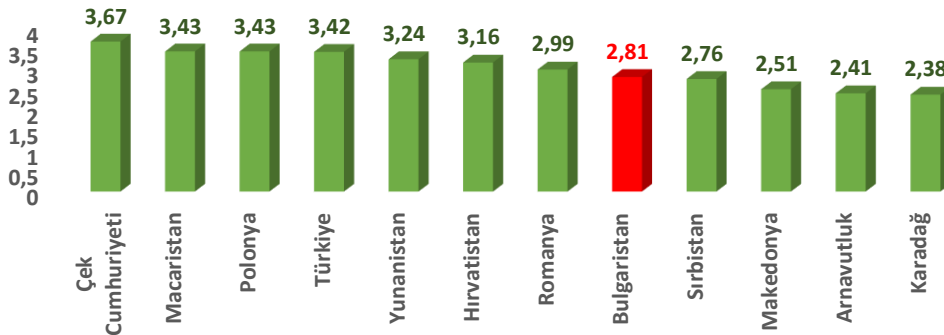
BULGARİSTAN'IN LOJİSTİK ÜS POTANSİYELİNE İLİŞKİN BAZI SOMUT GÖSTERGELER

Dünya Bankası'nın Lojistik Performans Endeksi

Dünya Bankası'nın 2016 Lojistik Performans Endeksi sıralamasına göre Bulgaristan 160 ülke arasında 72. sırada yer almaktadır. Endekse göre Bulgaristan'ın göreceli olarak güçlü yönleri uluslararası taşımacılık ve kısa teslimat süreleridir. Göreceli olarak en zayıf yönleri ise gümrük işlemleri ve altyapıdır.

(<http://lpi.worldbank.org/international/scorecard/radar/254/C/BGR/2016#chartarea>)

Seçilmiş Bazı Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerinin 2016 Lojistik Performans Endeksleri

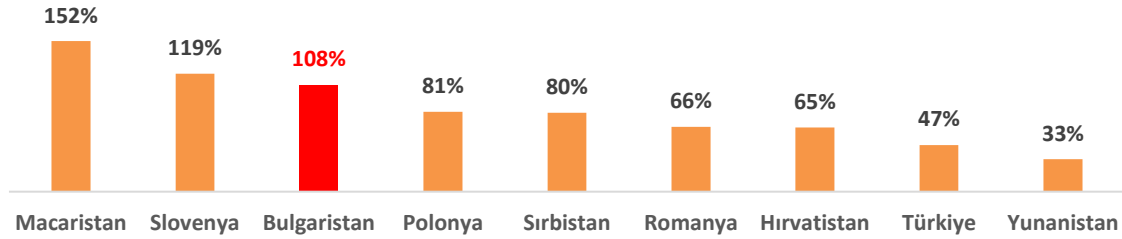
Kaynak: Dünya Bankası

Bulgaristan'ın Dışa Açıklık Endeksi

Bulgaristan, bölgedeki diğer ülkelere göre dışa daha açık bir ekonomiye sahiptir. Aşağıda yer alan şekil bunu teyit eder niteliktedir. Dış Ticaret Hacmi/GSYİH oranı % 108 olan Bulgaristan'ın dış ticaret hacmi GSYİH'sını aşmaktadır. Bu gösterge, yabancı yatırımcılar/dış ticaret yapanlar

tarafından Bulgaristan'ın lojistik üs olarak tercih edildiğinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Seçilmiş Bazı Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerinin 2016 Dış Ticaret Hacmi/GSYİH Oranları (%)

Kaynak: CIA kaynaklı veriler Müşavirliğimizce adapte edilmiştir

BULGARİSTAN'DA İŞ YAPMA MALİYETLERİ

Lojistik hizmetinde başarının parameterelerinden biri düşük girdi maliyetleridir. Bulgaristan'da lojistik sektöründeki yatırımcılar, AB üyeliği-düşük vergiler-düşük iş yapma maliyetleri (özellikle düşük işgücü maliyetleri)-işgücü niteliği/maliyeti oranı bileşenlerinin Bulgaristan'da lojistik hizmetlerinin gelişimi için mükemmel bir zemin yarattığını dile getirmektedir. Aşağıda yer alan ve ülkeyi rakibi olabilecek diğer Avrupa ülkeleriyle karşılaştıran tablodan da görüleceği üzere Bulgaristan birçok faktörde göreceli olarak yüksek rekabet gücüne sahiptir.

Bulgaristan ve Rakip Olabilecek Bazı Ülkeler Lojistik Sektörlerinde İş Yapma Maliyetleri

Maliyet \ Ülke	Bulgaristan	Romanya	Polonya	Çek Cumhuriyeti	Macaristan
Doğal Gaz (Euro/ kWh)	0,023	0,0324	0,0322	0,0312	0,0343
Elektrik (Euro/ kWh)	0,0946	0,0926	0,1003	0,0885	0,1096
Dizel (Euro/l)	1,005	1,01	0,960	1,083	1,144
Benzin 95 (Euro/l)	1,021	1,012	1,003	1,094	1,236
Kurumlar Vergisi (%)	10	16	19	19	9
Gelir Vergisi (%)	10	16	18-32	15-22	15
Depo Kiraları (Euro/m ²)	3,8	4	3,5	4	5
Lojistik/Dağıtım Alanı Kiraları (Euro/m ²)	4,5	4	3,2	3,9	3,5
Ofis Kiraları (Euro/m ²)	13,5	18	22	19,5	15,5
Sektörde Ortalama Ücretler (Euro/Saat)	4,2	5,5	7,5	9,5	10,3

Bölge ülkelerine göre göreceli olarak maliyetlerin düşük olması ülkenin AB üyeliği ve stratejik konumu ile birleşince Bulgaristan, Türk ihracatçılarına ürettikleri ürünleri Avrupa'ya ihracatlarında lojistik açısından önemli avantajlar sunmaktadır. Maliyetlerin düşürülmesi,

ulaştırma sürelerinin kısaltılması, KDV uygulamalarında kolaylıklar, gönderilerin daha iyi planlanması Bulgaristan'ın lojistik üs olarak kullanılmasından doğacak en önemli sonuçlardır.

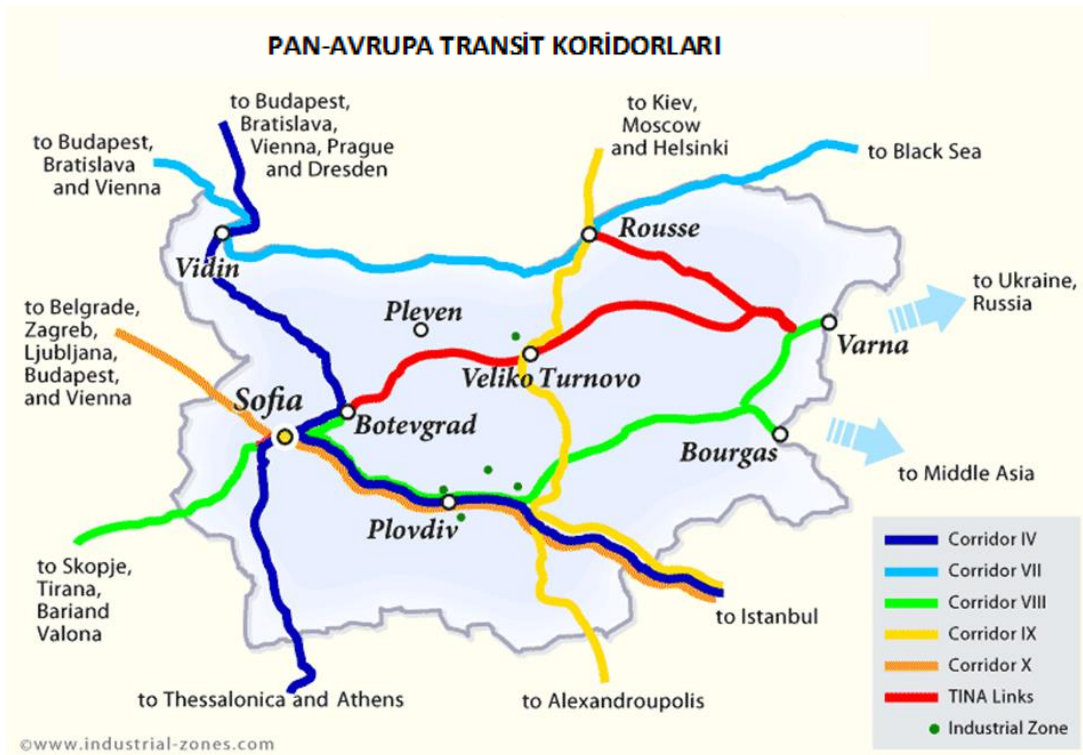
BULGARİSTAN'DA ALTYAPI

Altyapının eski ve yetersiz olması ulaştırma sektörünün en büyük zaaf noktasıdır ve halihazırda artan ulaştırma ihtiyaçlarını zor karşılayacak durumdadır. Konumundan dolayı ticari anlamda bölgede "köprü" görevini üstlenmesine rağmen, altyapısını yenilemediği ve geliştirmedeği durumda yük taşımacılığı sektörü tarafından komşu ülkeler lehine kolayca devre dışı bırakılabilecektir. Bu nedenle Bulgaristan, AB fonlarından da yararlanarak, ulaşım altyapısını yenileme ve genişletme çalışmalarını sürdürmektedir.

KARAYOLU ULAŞTIRMASI

Bulgaristan genelinde kuzeyden güneye dört, doğudan batıya üç ana karayolu şebekesi bulunmaktadır. Bulgaristan Yol Altyapısı Ajansı verilerine göre Bulgaristan karayollarının toplam uzunluğu 19 462 km olup bunun sadece 610 km'si otopandır. Bulgaristan'ı IV, VII, VIII, IX and X no'lu Pan-Avrupa Transit Koridorları kat etmektedir. Bir diğer ifadeyle, Avrupa'nın toplam 10 ana ulaşım arterlerinden beşinin Bulgaristan üzerinde kesiştiği görülmektedir.

Pan-Avrupa Transit Koridorları

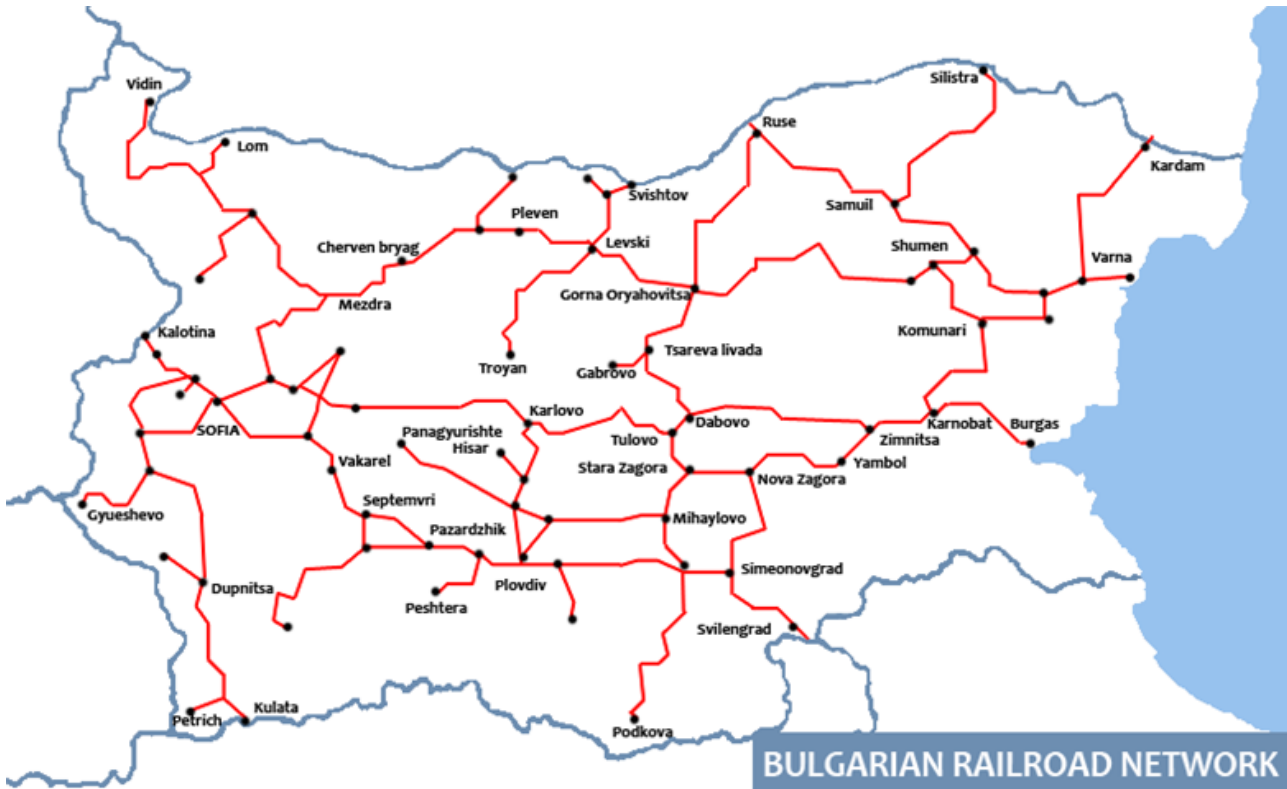

DEMİRYOLU ULAŞTIRMASI

Bulgaristan'ın demiryolu ağı bütün ülke üzerine yayılmış olup oldukça kapsayıcıdır. Ağın büyük bir kısmının elektrifikasyonu yapılmıştır. Mevcut ulaştırma hizmeti talebinden daha büyük

talebi karşılayabilecek kapasitede olan ağın durumu geciken tadilatlar nedeniyle kötüdür. Bundan dolayı trenlerin azami hız sınırı düşük, seyahat süreleri uzun, konfor düşük, işletme maliyetleri yüksektir. Güvenlik, haberleşme ve güç kaynağı sistemleri hem teknolojik hem fiziksel anlamda eskidir. Bu nedenlerle demiryolu üzerinden gerçekleşen hizmetin kalitesi düşüktür. Ancak son yıllarda, AB fonlarının da desteği ile demiryolu altyapısında bazı önemli hatlar üzerinde modernizasyon işleri yapılmaktadır. Dolayısıyla ülke demiryolu altyapısının uzun vadede potansiyel vadeden bir yapıya kavuşturulacağı değerlendirilmektedir.

Bulgaristan Demiryolu Haritası

LİMANLAR

Su taşımacılığı, enerji tasarrufu sağlayan ve çevre dostu bir taşımacılık türüdür. Diğer taraftan limanlar, bir kaç ulaşım kanalı arasında bağlantı sağlayan noktalardır. Bu nitelikleriyle limanların ülke ulaştırma ve lojistik sektörü üzerinde, bunun da ötesinde, ulusal ekonomi üzerinde büyük etkisi bulunmaktadır. Bulgaristan'ın ithalat/ihracatının yarısından fazlası limanlar üzerinden yapılmaktadır. Bulgaristan limanlarının her faaliyet alanına hizmet sunmasına rağmen burada işlem gören yükler genellikle petrol sanayi, metal işleme sanayi, enerji, inşaat, tarım, kimya sanayi, hafif sanayi, eğlence ve turizm sektörleri çerçevesinde taşınan yüklerdir. Limanlar, intermodal terminallerinin konumlanması, Avrupa ulaştırma koridorları üzerinde olacak modern lojistik merkezlerinin kurulması bakımından önemli merkezlerdir.

Bulgaristan'ın Karadeniz'de Burgaz (<http://port-burgas.bg/en/>) ve Varna (<http://www.port-varna.bg/index.php?l=1&m=1&p=1>) kentlerinde birer önemli limanı bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Tuna nehri, Avrupa kıtasında büyük bir jeopolitik ve ekonomik öneme sahiptir. Ruse, Vidin, Nikopol, Tutrakan, Silistra, Sviştov, Oryahovo, Lom Bulgaristan'ın Tuna nehri üzerindeki limanlarıdır. Bunlardan Ruse limanı (<http://www.port-ruse-bg.com/en/port-ruse>) en büyüğüdür.

HAVAYOLU ULAŞTIRMASI

Bulgaristan, gelişmiş bir havacılık sektörüne sahiptir ve bu alanda modern hizmet sunacak bir altyapıya sahiptir. Bulgaristan'da; Sofya (<http://www.sofia-airport.bg/>), Burgaz (<http://www.bourgas-airport.com/>), Filibe (<http://www.plovdivairport.com/>), Yukarı Rahova (Gorna Oryahovitsa) (<http://www.gornaoryahovitsa-airport.bg/>) ve Varna Havalimanları (<http://www.varna-airport.bg/>) uluslararası nitelikte hizmet vermektedir. Sofya Havalimanı ülkedeki en büyük liman olup, uluslararası taşımacılığın büyük bir kısmı buradan sağlanmaktadır. Varna ve Burgaz havalimanlarından ise daha çok turist taşımacılığına yönelik "charter" seferleri yapılmaktadır.

SERBEST BÖLGELER

Ülkede her biri önemli ulaşım rotaları üzerinde kurulu 6 serbest bölge bulunmaktadır. Yabancı özel ve tüzel kişiler ve % 1 ve üzeri yabancı sermayeli Bulgar şirketleri serbest bölgelerde faaliyet gösterebilmektedir. Dolayısıyla, yabancı sermayeli şirketler, bu bölgelerde Bulgar şirketleriyle aynı veya daha iyi yatırım fırsatlarına sahiptir. Burada yasal olan her çeşit ekonomik faaliyete izin verilmektedir. Bölgelerdeki imkanlar, kolaylıklar ve hizmetler depolama, paketlenme, markalama dağıtım, re-eksport v.b. genel ticari faaliyetler için elverişli ve uygundur. Serbest bölgeler yalnızca belirli şartlarda üretim faaliyetleri için uygundur. Serbest bölgelerin yasal statüsü Anonim Şirket'tir, arsa ve altyapıları devlete aittir.

Serbest bölgelerde genellikle AB dışından ithal edilen ürünler, KDV ve gümrük vergisi alınmadan muhafaza edilmektedir. Bu ürünler üçüncü ülkelere (AB dışı) ihraç edileceği zaman KDV ve gümrük vergisinden muaftır. Gümrük vergisi ve KDV sadece Bulgaristan ve AB'ne satılan ürünler için alınmaktadır.

SANAYİ BÖLGELERİ

Bulgaristan'daki sanayi bölgeleri, üretim, depolama, lojistik ve diğer faaliyetler için oldukça çekici koşulları uygun fiyatlara sunmaktadır. Yatırım projeleri devlet, belediyeler ve çeşitli yerel ve yabancı ticaret ve sanayi odaları tarafından desteklenmektedir. Devlet, sanayi bölgeleri ve teknoloji parkları kurulumunu ve doğrudan yabancı yatırım akışını desteklemek amacıyla Ulusal Sanayi Bölgeleri Şirketi'ni (<http://nciz.bg/>) kurmuştur. Bu şirketin yönetimi altına toplam alanı 6 772 335 m² olan 9 proje girmektedir. Bu projeler çerçevesinde Rusçuk, Vidin, Svilengrad ve Varna'da olmak üzere toplam dört faal bölge mevcuttur. Yakında faaliyete geçen sanayi bölgeleri; Bojurişte Ekonomi Bölgesi (Sofya'nın biraz dışında) ve Burgaz Sanayi ve

Lojistik Parkı. Yapım aşamasında olan sanayi bölgeleri; Varna, Karlıova (Filibe yakınlarında) ve Teliş (Plevne yakınlarında). Bu bölgelere yatırım yapan yatırımcılara, üretim, depolama veya lojistik amaçlı Sanayi Bölgeleri Ulusal Şirketi'nin sahip olduğu stratejik alanlara sıfırdan yatırım imkanları, uygun altyapı vb. gibi bazı fırsatlar sunulmaktadır.

Bahse değer bir diğer sanayi bölgesi de merkezi Filibe'de bulunan Trakya Ekonomi Bölgesi'dir (<http://invest.plovdiv.bg/en/content/trakia-industrial-zone/>). 22 yıl önce Bulgaristan'ın Filibe bölgesinde kurulan Trakya Ekonomi Bölgesi (TEB), günümüze kadar 1,5 milyar EUR yatırım çekmiş olup, halihazırda 140 şirkete ve 30 bin çalışana ev sahipliği yapmaktadır. Bölgenin toplam büyüklüğü 10 700 000 m²'dir. Bölge, 9 belediye ve 2 kümelenmenin de katılımıyla kamu-özel işbirliği olarak hayata geçmiştir ve Bulgaristan'ın en büyük ekonomik kümelenmesidir.

Sofia Tech Park, Bulgaristan Bilim Akademisi ile güçlerini birleştirerek, yüksek düzeyde AR-GE ve uluslararası ve yerel iş dünyası için yüksek teknoloji inkübatörü olması beklenmektedir.

İNTERMİDAL TERMİNALLER

İntermodal terminaller, karayolu, demiryolu ve su taşımacılığının imkanlarını birleştiren ulaştırma üsleridir. Bundan dolayı kilit rol oynayan merkezlerde kurulmaktadır. Söz konusu terminaller, iyi lojistik bağlantılarının sağlanması amacıyla yoğun yük akımı meydana getirmektedir. Son yıllarda intermodal taşımacılık Avrupa ve Bulgaristan'ın ulusal politikalarının önceliğidir. Ülkenin bir çok yerinde konumlanacak geniş bir intermodal terminal ağının oluşturulması hedef olarak belirlenmiştir. İlk terminallerin Plovdiv, Ruse, Sofya, Varna, Burgaz, Lom, Vidin, Dragoman, Svilengrad ve Gorna Oryahovitsa'da inşa edilmesi planlanmaktadır. Özel girişim olan bazı benzer projeler hayata geçirilmiş bulunmaktadır. Örneğin, Sofya yakınlarında Gara Yana ve Gara Voluyak'ta özel intermodal terminaller inşa edilmiştir.

BULGARİSTAN'DA LOJİSTİK AÇISINDAN ÖNEMLİ MERKEZLER

BULGARİSTAN'DA PERAKENDE SEKTÖRÜ

SOFYA'DAKİ AVM'LER

Paradise Center

- Ticari alan büyüklüğü: 80 000 m²; Açılış tarihi: Mart 2013
- <http://paradise-center.com/en/page/contacts>

Serdika Center

- Ticari alan büyüklüğü: 51 000 m²; Açılış tarihi: Mart 2010
- <http://serdikacenter.bg/about/10>

The Mall

- Ticari alan büyüklüğü: 66 000 m²; Açılış tarihi: Nisan 2010
- <http://themall.bg/en/contacts/>

Sofia Ring Mall

- Ticari alan büyüklüğü: 70 000 m²; Açılış tarihi: Kasım 2014
- <http://www.sofiaring.bg/en/about>

Bulgaria Mall

- Ticari alan büyüklüğü: 34 000 m²; Açılış tarihi: Aralık 2012
- <http://www.bulgariamall.bg/en/contacts/>

Park Center Sofia

- Ticari alan büyüklüğü: 23 000 m²; Açılış tarihi: Mayıs 2006
- <http://www.parkcenter.bg/contact>

Mall of Sofia

- Ticari alan büyüklüğü: 22 000 m²; Açılış tarihi: Haziran 2006
- <http://en.mallofsofia.bg/contacts>

SkyCity Mall

- Ticari alan büyüklüğü: 15 100 m²; Açılış tarihi: Eylül 2006
- <http://www.skycitycenter.com/en/contacts/index>

Mega Mall Sofia

- Ticari alan büyüklüğü: 24 000 m²; Açılış tarihi: Eylül 2014
- <http://megamallsofia.bg/en/about-mega-mall>

FİLİBE, BURGAZ VE VARNA AVM'LERİ

Mall Plovdiv

- Ticari alan büyüklüğü: 22 000 metre kare; Açılış tarihi: 2009
- <http://mallplovdiv.bg/kontakt/>

Mall Markovo Tepe

- Ticari alan büyüklüğü: 20 500 m²; Açılış tarihi: Ekim 2016
- <http://www.markovotepemall.bg/?go=about>

Mall Galeria Burgas

- Ticari alan büyüklüğü: 35 000 m²; Açılış tarihi: Mayıs 2012
- <http://galleriaburgas.bg/?go=contact>

Burgas Plaza Mall

- Ticari alan büyüklüğü: 27 000 m²; Açılış tarihi: Nisan 2009
- <http://www.burgasplaza.bg/en/contacts/>

Grand Mall Varna

- Ticari alan büyüklüğü: 55 000 m²; Açılış tarihi: Mayıs 2010
- http://www.grandmall-varna.com/en/contacts_l.c

Mall Varna

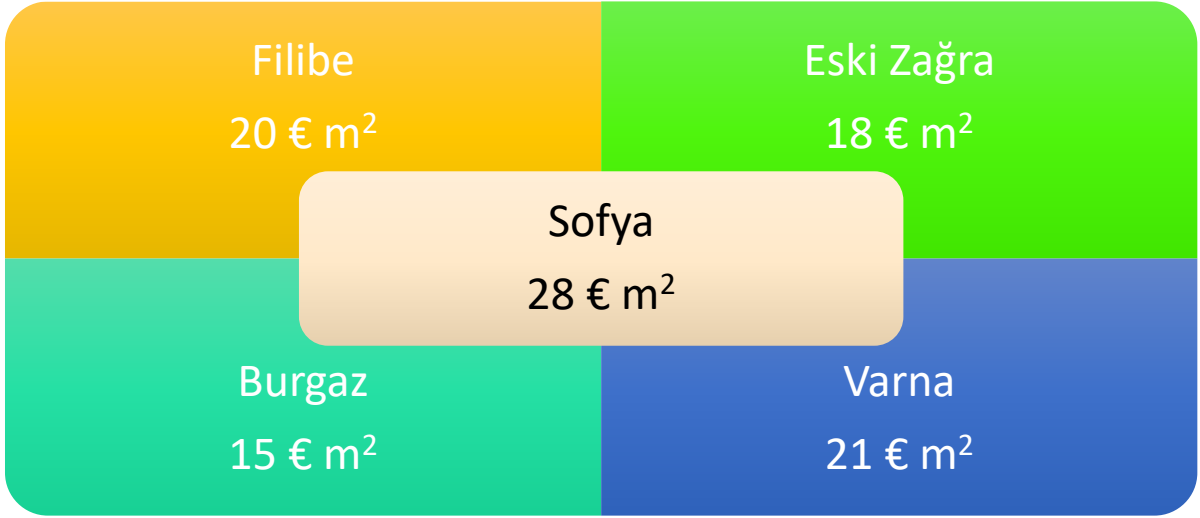
- Ticari alan büyüklüğü: 33 000 m²; Açılış tarihi: 2008
- <http://mallvarna.bg/en/about/36/kontakti.html>

Mall Galeria Stara Zagora

- Ticari alan büyüklüğü: 25 000 m²; Açılış tarihi: Kasım 2010
- <http://www.galleriasz.bg/>

BULGARİSTAN'DA AVM'LERDEKİ ORTALAMA KİRA FİYATLARI

SOFYA'NIN SEMTLERİNDEKİ KÜÇÜK MAĞAZA KİRA FİYATLARI

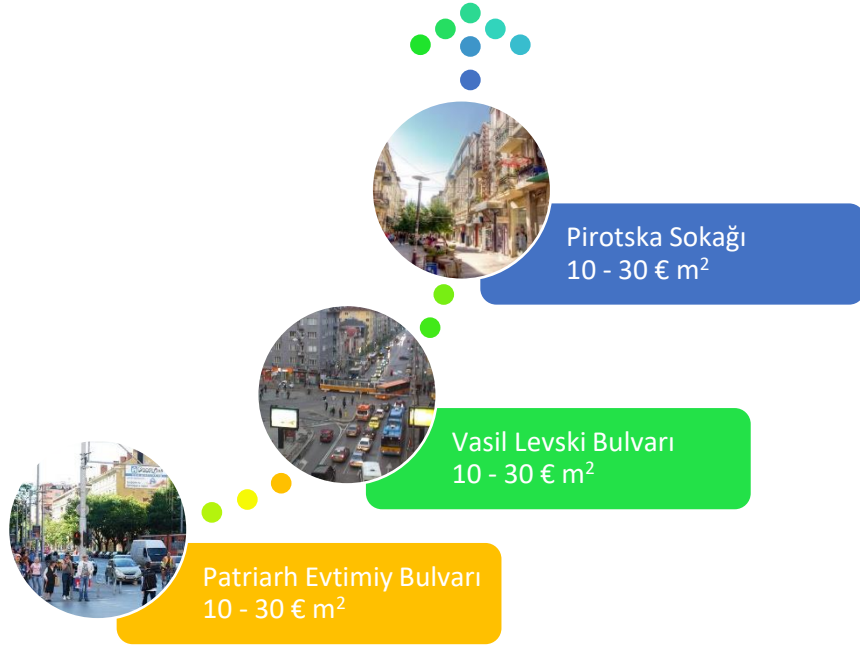

(50 m² – 150 m² büyüklüğünde mağazalar için)

Semt	Sokak	Metre kare kira fiyatı (EURO)
Strelbişte	Nişava sokağı	17-23
Beli Brezi	Nişava ve Doyran sokakları	6-10
İztok, İzgrev	Nikolay Kopernik ve Jolio Kyuri sokakları	8-12
Gotse Delçev	Kostenski Vodopad sokağı	12-17
Nadejda 1,2,3,4	Lomsko Şose bulvarı	9-12
Reduta	Atanas Uzunov sokağı	8-10
Lyulin – merkez	Panço Vladigerov bulvarı	10-15
Merkez	Solunska sokağı	30-40
İvan Vazov	Vitoşa Bulvarı (İvan Vazov semti içinde olan kısım)	15-25

*Rakamlar teklif fiyatıdır (% 10 - % 15 daha düşürülme olabilmektedir).

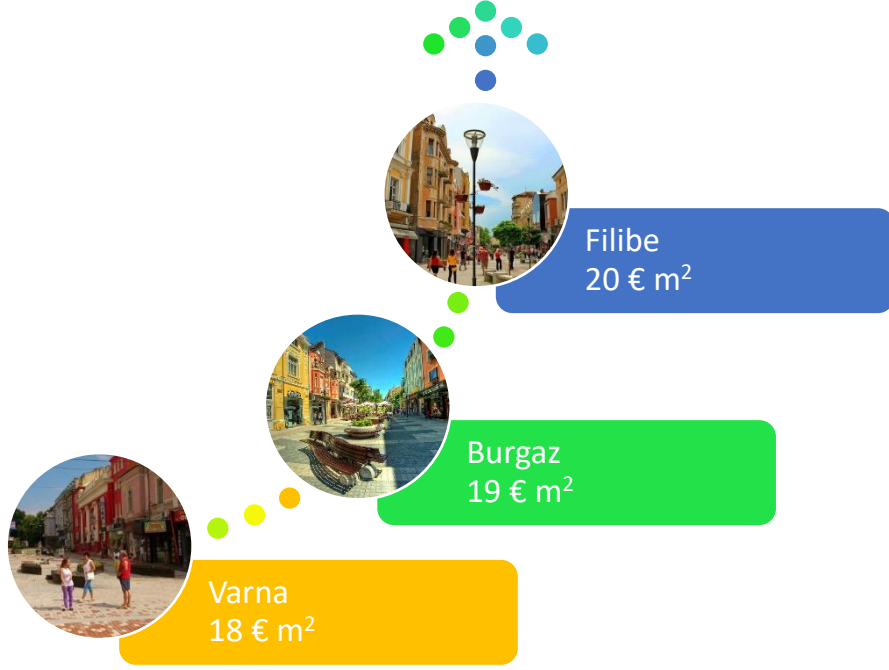
SOFYA'NIN EN POPÜLER BULVAR VE SOKAKLARINDA ORTALAMA KİRA FİYATLARI

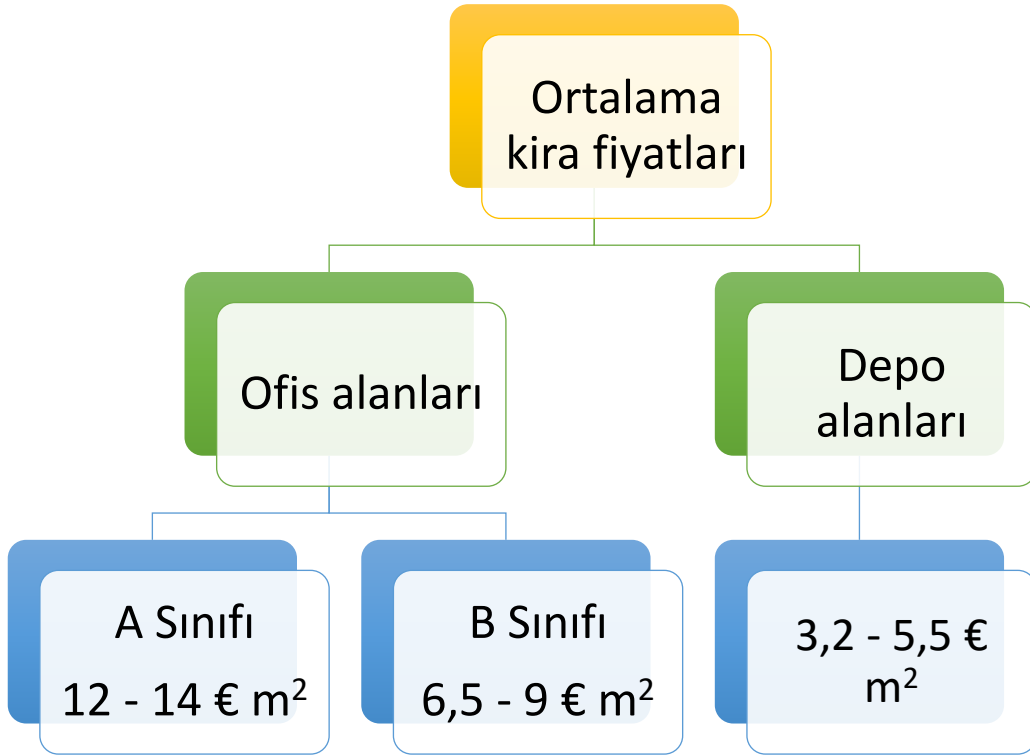
Not:

Yukarıda verilen ticari alan kiralama fiyatları, dükkânın konumu, şekli, cepheye bakan kısım büyüklüğü vs. gibi unsurlar göz önünde bulundurularak değişmektedir.

**BULGARİSTAN'IN DİĞER BÜYÜK ŞEHİRLERİNDEKİ ANA TİCARET SOKAKLARINDA
ORTALAMA KİRA FİYATLARI**

BULGARİSTAN'DA OFİS VE DEPO ORTALAMA KİRA FİYATLARI

YIL İÇİNDE AÇILAN FUARLAR VE FUAR ORGANİZATÖRLERİ

Bulgaristan'da Düzenlenen Önemli Fuarlar

Sıra	Fuarın Adı	Fuarın düzenlendiği şehir	Fuarın düzenlendiği sektör	Organizatörün adı	Organizator web adresi
1	Medicus, Dento, Galenia : 18.10.2017 – 21.10.2017	Filibe	Tıbbi teknoloji, sağlık, eczacılık	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
2	Bulgaria Building Week : 15.03.2017 – 18.03.2017	Sofya	İnşaat	Bulgarreklama Ajansı Ltd.	http://iec.bg/bg
3	Stroiko 2000: 18.10.2017 – 22.10.2017	Sofya	İnşaat	Mini Art	http://stroiko2000.com/
4	Technomebel : 24.04.2017 – 28.04.2017	Sofya	Mobilya	Bulgarreklama Ajansı Ltd.	http://iec.bg/bg
5	SIHRE : 08.11.2017 – 11.11.2017	Sofya	Otel ve lokanta ekipmanları	Bulgarreklama Ajansı Ltd.	http://iec.bg/bg
6	International technical fair : 25.09.2017 – 30.09.2017	Filibe	Yatırım malları ve teknoloji	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
7	Nasluka – Hunting, Fishing, Sport: 14.09.2017 – 17.09.2017	Sofya	Avçılık, Balıkçılık ve Spor	Inter Expo Center - Sofya	http://iec.bg/bg
8	Interfood & Drink: 08.11.2017 – 11.11.2017	Sofya	Yiyecek, içecek, ambalaj, makine ve teknolojisi	Inter Expo Center - Sofya	http://iec.bg/bg
9	Meat mania: 08.11.2017 – 11.11.2017	Sofya	Et endüstrisi	Inter Expo Center - Sofya	http://iec.bg/bg
10	The World of Milk: 08.11.2017 – 11.11.2017	Sofya	Süt endüstrisi	Inter Expo Center - Sofya	http://iec.bg/bg
11	Aquatech : 25.09.2017 – 30.09.2017	Filibe	Su Yönetimi ve Teknolojileri	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
12	Autotech: 25.09.2017 – 30.09.2017	Filibe	Uluslararası Ulaştırma ve Oto Servis Ekipmanları Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
13	Machine building: 25.09.2017 – 30.09.2017	Filibe	Makine İnşaat Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
14	Intermin Expo 25.09.2017 – 30.09.2017	Filibe	Madencilik Sanayi Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
15	Stroytech: 25.09.2017 – 30.09.2017	Filibe	Uluslararası İnşaat Malzemeleri, Makinaları ve Teknolojileri Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
16	Chemical industry 25.09.2017 – 30.09.2017	Filibe	Kimya Sanayi Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
17	Eltech: 25.09.2017 – 30.09.2017	Filibe	Elektronik ve Elektrik Mühendisliği Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
18	Eneco: 25.09.2017 – 30.09.2017	Filibe	Enerji Mühendisliği ve Ekoloji Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
19	Infotech: 25.09.2017 – 30.09.2017	Filibe	Bilgi Teknolojileri Fuarı	Plovdiv/Filibe – Uluslararası Fuarı	http://www.fair.bg
20	World of Furniture: 19.04.2016 – 23.04.2016	Sofya	Mobilya	Bulgarreklama Ajansı Ltd.	http://iec.bg/bg
21	Bebemania 24.11.2017 – 26.11.2017	Sofya	Bebek ve Çocuk Ürünleri ve Hizmetleri Fuarı	Bulgaristan Çocuk Ürünleri Tüccarları Derneği	http://atsdb.org/

Bulgaristan'da düzenlenen tüm fuarların listesine www.bcci.bg/fairs/calendar adresinden ulaşılabilir. Belli başlı fuar organizatörleri ve adres bilgileri ise aşağıda verilmiştir:

Bulgaristan'da Belli Başlı Fuar Organizatörleri

<p><u>PLOVDIV/FILIBE – Uluslararası Fuarı</u></p> <p>37, Tzar Boris III - Obedinitel Blv., 4003 Plovdiv Tel: (+359) 32 902 373 Faks: (+359) 32 902 432 E-mail: fairinfo@fair.bg Web: www.fair.bg/en</p>	<p><u>Inter Expo Center:</u></p> <p>147, Tzarigradsko shosse, 1784 Sofia Tel.: (+359 2) 4013 220, 965 52 20 Faks: (+359 2) 965 52 30 E-mail: iec@iec.bg Web: http://iec.bg/en</p>
<p><u>Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası</u></p> <p>9, Iskar Str., 1058 Sofia Tel.: (+359 2) 989 72 40, 981 66 26 Faks: (+359 2) 982 66 26 E-mail: fairs@bccci.bg Web: www.center.bccci.bg</p>	<p><u>Via Expo:</u></p> <p>22, Pobeda Str., Fl. 1, 4003 Plovdiv Tel./Fax: (+359 32) 960 011, 966 813 E-mail: office@viaexpo.com Web: www.viaexpo.com</p>
<p><u>Stroiko Expo:</u></p> <p>Tel/fax: +359 2 963 06 05, 963 11 30 E-mail: office@stroiko.eu Web: http://stroiko2000.com/</p>	

BELLİ BAŞLI EKONOMİK VE TİCARİ KURULUŞLAR, PORTALLER, RESMİ KURUMLAR

BELLİ BAŞLI KURULUŞLAR

KOBİ Geliştirme Ajansı (Bulgarian Small and Medium Enterprises Promotion Agency)

Ekonomi Bakanlığı'na bağlı ve küçük, orta büyüklükteki işletmeleri destekleyen ve ticareti geliştirme ajansı olarak faaliyette bulunan bir kuruluştur.

2-4, Lege Str.

Sofia 1000

Tel: +(359) 2 940 79 40

E-mail: office@sme.government.bg

Web: www.sme.government.bg

Bulgaristan Yatırımlar Ajansı (Invest Bulgaria Agency)

Ekonomi Bakanlığı'na bağlı, büyük yabancı yatırımların teşviki ve devletle ilişkilerine destek veren bir ajanstır.

31, Aksakov Street

Sofia 1000

Tel: +(359) 2 985 55 00

Faks: +(359) 2 980 13 20

E-mail: iba@investbg.government.bg

Web: <http://investbg.government.bg>

Gümrük Ajansı (Customs Agency)

47, Rakovski Street

1202 Sofia

Tel: +(359) 2 9859 45 28

Faks: +(359) 2 9859 40 66

E-mail: pr@customs.bg

Web: www.customs.bg

Ulusal İstatistik Enstitüsü (National Statistical Institute)

2, P. Volov Street

1038 Sofia

Tel: +(359) 2 985 71 11

E-mail: info@nsi.bg

Web: www.nsi.bg

Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası

(Bulgarian Chamber of Commerce and Industry-BCCI)

Bulgaristan'daki bölgesel ticaret ve sanayi odalarını ve sektörel odaları şemsiyesi altında toplayan ticaret odaları birliğidir. Bütçeden pay almaktadır. Başkanı, Türkiye'deki DEİK ile birlikte Türk – Bulgar İş Konseyi'nin eş başkanlığını yürütmektedir.

9, Iskar Str.

1000 Sofia

Tel: +(359) 2 811 74 00

Faks: +(359) 2 987 32 09

E-mail: bcci@bccci.bg

Web: www.bccci.bg

Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası'nın Arbitraj Mahkemesi'ne bağlı, firmalar arasında meydana gelen anlaşmazlıkların çözümünde mahkemeye gidilmeden arabuluculuk yapan Aracılık Merkezi (Mediation Centre) faaliyette bulunmaktadır.

Bulgaristan İşverenler ve Sanayiciler Konfederasyonu (Confederation of Employers and Industrialists in Bulgaria)

8, Han Asparuh Str., Sofia 1463

Tel: +(359) 2 981 9169

Faks: +(359) 2 988 6776

E-mail: office@ceibg.bg

Web: www.krib.bg

Bulgaristan Sanayi Odası (Bulgarian Industrial Association – BIA)

Bulgaristan'daki bölgesel ve sektörel sanayi odalarını şemsiyesi altında toplayan sanayi odaları birliğidir. Bütçeden pay almamaktadır. Bünyesinde arbitraj mahkemeleri de bulunmaktadır.

16-20, Alabin Street, 1000 Sofia

Tel: +(359) 2 932 09 11

Faks: +(359) 2 987 26 04

E-mail: office@bia-bg.com

Web: www.bia-bg.com

Bulgaristan Sanayi Sermayesi Derneği

15, Trakia Street, 1527 Sofia

Tel: +(359) 2 963 37 52

E-mail: bica@bica-bg.org

Web: <http://bica-bg.org/>

Bulgaristan İnşaat Odası

6, Mihail Tenev Street, 1784 Sofia

Tel: +(359) 2 806 29 12

Faks: +(359) 2 963 24 25

E-mail: office@ksb.bg

Web: www.ksb.bg

Bulgaristan KOBİ Derneği (NASMB)

15A, Tsarigradsko Shose, fl.3, apt.6

1124 Sofia

Tel/Fax: +(359) 2 491 42 12

E-mail: nasmb@abv.bg

Web: <http://nasmb-bg.org/english-version/>

PLOVDIV/FİLİBE Uluslararası fuarı

En büyük fuar organizatörüdür.

37, Tzar Boris III - Obeditel Blv.

Plovdiv 4003
Tel: +(359) 32 902 494
Fax: +(359) 32 902 517
E-mail: fairinfo@fair.bg
Web: www.fair.bg

Bulgaristan Ekonomi Forumu – BEF

Etkili bir sivil toplum örgütüdür. Ekonomi, ticaret ve enerji alanlarında konferans ve sempozyumlar düzenlemektedir.

86, Vitosha Blvd., Floor 4
1463 Sofia
Tel: +(359) 2 951 52 59
Faks: +(359) 2 953 29 24
E-mail: info@biforum.org
Web: www.biforum.org

Bulgar Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Şirketleri Derneği – AEBTRI

UND benzeri, mal ve yolcu taşımacılığı ve yolların düzenlenmesi ile ilgilenen etkili bir sivil toplum kuruluşudur.

6, Iskarski prolom Str.
Sofia 1680
Tel: +(359) 2 958 14 75, 958 14 76, 958 14 13
Faks: +(359) 2 958 10 91, 958 12 59
E-mail: aebtri@aebtri.com
Web: www.aebtri.com

Meteoroloji ve Teknik Gözetim Devlet Ajansı

52A, G. M. Dimitrov Blvd.
1797 Sofia
Tel: +(359) 2 980 89 20, 980 63 17
Faks: +(359) 2 986 17 07
E-mail: damtn@damtn.government.bg
Web: www.damtn.government.bg

Patent Ofisi

52-B, Dr. G. M. Dimitrov Blvd.
1040 Sofia
Tel: +(359) 2 9701 321
Faks: +(359) 2 8735 258
E-mail: bpo@bpo.bg; services@bpo.bg
Web: www.bpo.bg

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası – EBRD

17, Moskovska Street
1000 Sofia
Tel: +(359) 2 932 14 14
Web: <http://www.ebrd.com/bulgaria.html>

Avrupa Yatırım Bankası

2A, Saborna Street
1000 Sofia
Tel: +(359) 2 926 42 90
Faks: +(359) 2 926 42 00
E-mail: sofia@eib.org

Dünya Bankası

36, Dragan Tsankov Street
World Trade Center
1057 Sofia
Tel: +(359) 2 969 72 29
Faks: +(359) 2 971 20 45
E-mail: itaushanova@worldbank.org
Web: www.worldbank.org

Bulgaristan Avrupa Programları Danışmanları Derneği

Kristina Tsvetanska – Yönetim Kurulu Başkanı
5, Lachezar Stanchev Str., Sopharma Business Towers,
B Blok, fl. 12, Sofia
Tel/Faks: +359 2 810 00 71
E-Mail: info@bakep.org
Web: www.bakep.org

İhracat Sigorta Ajansı (Bulgarian Export Insurance Agency)

55, Al. Stamboliiski Blvd., Fl. 1
Sofia 1301
Tel: +(359) 2 923 69 11
Faks: +(359) 2 987 06 65
E-mail: office@baez.bg
Web: www.baez.bg/english

Rekabeti Koruma Kurumu (Commission for Protection of Competition)

18, Vitosha Blvd.
Sofia 1000
Tel: +(359) 2 935 61 13
Faks: +(359) 2 980 73 15
E-mail: cpcadmin@cpc.bg
Web: www.cpc.bg

Standardizasyon Kurumu (Bulgarian Institute for Standardization)

Lachezar Stanchev Str. No: 13, Izgrev
1797 Sofia
Tel: +(359) 2 817 45 23
Faks: +(359) 2 817 45 35
E-mail: info@bds-bg.org
Web: www.bds-bg.org

TÜRK İŞADAMLARI vb. DERNEKLERİN İSİM, ADRES, TELEFONLARI

Bulgar-Türk Ticaret ve Sanayi Odası (BULTİŞAD)

Başkan : Fikret İnce
Adres : 67A, Simeon Veliki Blv., Shumen
Tel : +359 54 830 485, +359 54 830 547
Cep : +359 876 631 071
E-mail : office@bgtrchamber.com
Web : <http://bgtrchamber.com/>

Bulgar - Türk İşadamları Derneği (BULTİŞ)

Başkan : Altan Keser
Adres : Vladaya Sok., No: 3, 4000 Plovdiv
E-mail : contact@bultish.org

BULGARİSTAN'DAKİ MESLEKİ KURULUŞLAR

Asmacılar ve Şarap Üreticileri Odası	www.bulgarianwines.org
Meyve ve Sebze İşleyen Şirketler Birliği	www.org-bg.net
Bitkisel Yağlar ve Petrol Ürünleri Üreticileri Derneği	www.sunoil-bg.org
Mandıracılar Derneği	www.milkgb.org
Et İşleyen Şirketler Derneği	http://www.amb-bg.com/
Meşrubatçılar Derneği	www.bsda-bg.org
Endüstriyel Ekmek Odası	www.bread-industrial.org
Fırıncılar Federasyonu	www.hlebarstvo.bg
Şeker Üreticileri ve Şeker Ürünleri Birliği	http://www.uspp.com
Değirmenciler Birliği	www.ubm-bg.org
Biracılar Derneği	www.pivovari.com
Kanatlı Hayvan Yetiştiricileri Derneği	www.bpu-bg.org
Kimya Sanayisi Odası	www.bcci2001.com
İnşaat Odası	www.ksb.bg
Selüloz Ve Kağıt Sanayi Odası	http://www.bappi.org/
Konfeksiyon ve Tekstil Üreticileri ve İhracatçıları Birliği	www.bgtexiles.org
Bulgar Moda Derneği	www.camaramoda.bg
Ulusal Otel, Restoran, Kafeterya İşletmecileri Derneği	www.xopeka.com
Otel ve Restoranlar Birliği	www.bhra-bg.org
Ulusal Emlak Birliği	www.nсни.bg
Bulgar İlaç Üreticileri Derneği	www.bgpharma.bg
Matbaacılar Birliği	www.printunion-bg.org
Pencere ve Kapı Üreticileri Derneği	www.bulwindoors.org
Bulgaristan Ulaştırma ve Lojistik Derneği	http://nsbs.bg/en/home

AB FONLARI İLE İLGİLİ WEB SAYFALARI

AB Fonları resmi sayfası: <http://www.eufunds.bg/>

2014-2020 Dönemi Operasyonel Programları: <https://www.eufunds.bg/en/programming-period-2014-2020>

Bölgesel Kalkınma Operasyonel Programı: <http://www.bgregio.eu/en/>

Ulaştırma ve Ulaştırma Altyapısı Operasyonel Programı:
<http://www.optransport.bg/page.php?c=209>

Bulgaristan Avrupa Programları Danışmanları Derneği: www.bakep.org

BELLİ BAŞLI EKONOMİ VE HABER PORTALLERİ

Piyasa Ekonomisi Enstitüsü: <http://ime.bg/en/>

Dnevnik Portalı: <http://www.dnevnik.bg/>

Capital Gazetesi: http://www.capital.bg/?ref=top_lenta

Trud Gazetesi: <http://www.trud.bg/>

24 Chasa Gazetesi: <https://www.24chasa.bg/>

Sega Gazetesi: <http://www.segabg.com/>

Haber Portalleri:

<http://www.novinite.com/>

<http://www.novini.bg/>

<http://www.dariknews.bg/>

<http://www.vesti.bg/>

<https://news.bg/>

<http://www.mediapool.bg/>

Yatırım/Ekonomi Portalı: <http://www.investor.bg/>

Finans/Sermaye Pazarı Portalı: <http://www.infostock.bg/infostock/control/home>

Ekonomi Portalı: <http://econ.bg/>

Ekonomi/Finans Portalı: <https://money.bg/>

Ekonomi/Finans Portalı: <http://www.banker.bg/>

Ekonomi Portalı: <http://www.manager.bg/>

BULGARİSTAN'DA BAZI RESMİ KURUMLARIN WEB SİTELERİ

Cumhurbaşkanı: <http://www.president.bg/>

Bakanlar Kurulu: <http://www.government.bg/fce/index.shtml?s=001&p=0023>

Parlamento: <http://www.parliament.bg/en>

Tarım ve Gıda Bakanlığı: <http://www.mzh.government.bg/mzh/en/Home.aspx>

Savunma Bakanlığı: <http://www.mod.bg/en/index.php>

Eğitim ve Bilim Bakanlığı (Bulgarca): <http://www.minedu.government.bg>

Çevre ve Su İşleri Bakanlığı: <http://www3.moew.government.bg/?&lang=en>

Maliye Bakanlığı: <http://www.minfin.bg/en>
İçişleri Bakanlığı: <http://www.mvr.bg/en/default.htm>
Dışişleri Bakanlığı: <http://www.mfa.bg/setlang/en/>
Bölgesel Kalkınma ve Bayındırlık Bakanlığı: <http://www.mrrb.government.bg/en/>
Ekonomi Bakanlığı: <http://www.mi.government.bg/en>
Enerji Bakanlığı: <http://www.me.government.bg/en>
Turizm Bakanlığı: <http://www.tourism.government.bg/en>
Ulaştırma, Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme Bakanlığı:
<http://www.mtirc.government.bg/index.php>
Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı (Bulgarca):
<http://www.mlsp.government.bg/index.php?section=HOMEN2&lang= eng>
Sağlık Bakanlığı (Bulgarca): <http://www.mh.government.bg>
Kültür Bakanlığı: <http://mc.government.bg/index.php?l=2>
Adalet Bakanlığı (Bulgarca): <http://www.justice.government.bg/>

DİĞER RESMİ KURUMLAR

Bulgaristan Yatırımlar Ajansı: <http://investbg.government.bg>
Ulusal İstatistik Enstitüsü: <http://www.nsi.bg/en>
Özelleştirme ve Özelleştirme Sonrası Kontrol Ajansı: <http://www.priv.government.bg/en>
Bulgaristan Merkez Bankası: <http://www.bnb.bg/?toLang= EN>
Gümrükler Ajansı: <http://www.customs.bg/en>
KOBİ Geliştirme Ajansı: <http://www.sme.government.bg/en>
Bulgaristan Akreditasyon Servisi Ajansı: <http://www.nab-bas.bg/en>
Bulgar Bilimler Akademisi: <http://bas.bg/bulgarian-academy-of-science>
Ulusal Demiryolu Altyapısı Şirketi – NRIC: <http://www.rail-infra.bg/home/?context=en>
Bulgaristan Belediyelerinin Milli Birliği: <http://projects-namrb.org/index.php/en/>
Bulgaristan Rekabet Kurumu: <http://www.cpc.bg/default.aspx>
Bulgaristan Standardizasyon Kurumu: <http://www.bds-bg.org/en>
Finansal Denetim Komisyonu: www.fsc.bg/en/
Bulgaristan Menkul Kıymetler Borsası: <http://www.bse-sofia.bg/?page=main&language=en>

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BULGARİSTAN TEMSİLCİLİKLERİ

T.C. Sofya Büyükelçiliği: <http://sofya.be.mfa.gov.tr/>
T.C. Filibe Başkonsolosluğu: <http://filibe.bk.mfa.gov.tr/>
T.C. Burgaz Başkonsolosluğu: <http://burgaz.bk.mfa.gov.tr/>
T.C. Sofya Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği: www.ekonomi.gov.tr adresinden Dış İlişkiler, Ülke Masaları, Bulgaristan bölümünden ulaşılabilir.

RAPORLARIMIZ

Sofya Ticaret Müşavirliği ve Filibe Ticaret Ataşeliği'nin Bulgaristan hakkında hazırladığı ve aşağıda bir listesi verilen raporlara T. C. Ekonomi Bakanlığı, Dış İlişkiler, Ülkeler ve Ülke Masaları, Bulgaristan, Ticaret Temsilciliklerimiz, Müşavir Raporları bölümünden ulaşmak mümkündür.

The screenshot shows the website of the Ministry of Economy of the Republic of Turkey. The page is titled 'Ticaret Temsilciliklerimiz' (Trade Representative Offices) and is specifically for Bulgaria. The page features a navigation menu with 'ANA SAYFA', 'DIŞ İLİŞKİLER', and 'ÜLKELER' (Bulgaria). Below the navigation, there are several tabs: 'ÜLKE PROFİLİ', 'TİCARET TEMSİLCİLİKLERİMİZ', 'PAZAR BİLGİLERİ', 'SEKTÖRLER', 'İKİLİ ANLAŞMALAR', and 'FAYDALI LİNKLER'. The 'TİCARET TEMSİLCİLİKLERİMİZ' tab is selected and highlighted with a red box. Below this, there is a table with economic indicators for Bulgaria:

GSYİH (Milyon \$)	KBGSYİH (\$)	Büyüme Oranı (%)	Nüfus	Yüzölçümü (km ²)	Başkent
50.446 (IMF, 2016 tahmini)	7.091 (IMF, 2016 tahmini)	3.0% (IMF, 2016 tahmini)	7.114.000 (IMF, 2016 tahmini)	111.002	Sofya

Below the table, there are three columns of information, each with a red box around the title:

- MÜŞAVİR RAPORLARI**: Ticaret temsilcilerimiz tarafından hazırlanan pazara ait genel ve sektörel raporlara bu bölümden ulaşabilirsiniz. DAHA FAZLASI
- TEMSİLCİLERİMİZE ULAŞABİLİRSİNİZ**: Ülkede görev yapmakta olan ticaret müşavir ve ataşelerimizin adres, telefon ve e-posta gibi iletişim bilgilerine ulaşabilirsiniz. DAHA FAZLASI
- MÜŞAVİRE / ATAŞEYE DANIŞIN**: Ülke hakkında daha güncel ve detaylı bilgi alabilmek ve pazarda karşılaştığınız sorunlara çözüm bulabilmek için ülkede bulunan temsilcilerimize danışabilirsiniz. DAHA FAZLASI

1. 2016-2017 Bulgaristan Yıllık Ülke Raporu;
2. 2017 Bulgaristan Enerji Raporu;
3. 2017 Bulgaristan Sağlık Sektörü Raporu;
4. 2017 Bulgaristan Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörü Raporu;
5. 2017 Bulgaristan Tarım Makinaları ve Cihazları Sektörü Raporu;
6. Bulgaristan'da 2017 AB Fonları;
7. Bulgaristan Yatırım Teşvikleri;
8. Bulgaristan Pratik Bilgiler Notu;
9. 144 Soruda Bulgaristan'a Ticaret ve Yatırım Rehberi;
10. 2016 Bulgaristan Meyve Sebze Sektörü Raporu;
11. 2016 Bulgaristan Mobilya Raporu;

12. 2016 Bulgaristan Muteahhitlik Raporu;
13. 2016 Bulgaristan Plastik Sektörü Raporu;
14. Bulgaristan'da 2016 AB Hibe Destekleri;
15. 2015 Bulgaristan Yıllık Raporu;
16. Ülkemizin AB'ye İhracatı için Bulgaristan'ın Lojistik Üs Olma Potansiyeline İlişkin Not;
17. 2015 Tekstil Raporu;
18. 2015 Bulgaristan Perakendecilik Raporu;
19. 2015 Bulgaristan Muteahhitlik Raporu;
20. 2014 Bulgaristan Yıllık Ülke Raporu;
21. 2014 Bulgaristan Mobilya Raporu.

M. Emrah SAZAK
Ticaret Başmüşaviri

Türkiye Cumhuriyeti Sofya Büyükelçiliği
Ticaret Müşavirliği
Bulgaria Bulvarı № 98, giriş D, kat 7, Sofya 1680
Telefon: 00359 2 958 12 02
Faks: 00359 2 958 14 25
Web: www.economy.gov.tr

İletişim: İlave etmek istediğiniz konular ve öneriler için bize e-mail adresimiz üzerinden ulaşabilirsiniz: sofya@ekonomi.gov.tr

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ TARAFINDAN SUNULAN HİZMETLER

Şirketlerimizin faydalanmasına yönelik Bulgaristan ekonomisine ilişkin genel ve sektör spesifik raporların hazırlanması

Bulgaristan firmaları hakkında ticari istihbarat hizmeti verilmesi

Türk ve Bulgar firmalarının eşleştirilmesi

Firmalarımıza Bulgar kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve firmalar ile iletişim ve irtibat desteği sunulması

Bulgaristan ekonomisindeki en önemli gelişmeleri yansıtan haftalık haber bültenlerinin hazırlanması

Bulgaristan'da açılan kamu ihalelerinin takibi ve 2 milyon Bulgar Levası üzerinde olan kamu ihalelerinin şirketlerimiz ile paylaşılması

Yatırımcılarımız ve ihracatçılarımıza her türlü bilgi desteğinin (mevzuat, istatistik vs.) sunulması

Türkiye'de gerçekleşen fuarların tanıtımı ve Bulgar firmaların fuarlara yönlendirilmesi

Belirli sektörlerde Türkiye'den ithalat yapmak isteyen büyük şirketlere ülkemizde VIP alım heyetleri düzenlenmesi